

Regering klaar met wetsontwerp nieuw journalistenpensioen
Hevige polemiek rond zaak-Pol Van Den Driessche
Berichtgeving over dier en plant kan nauwkeuriger
Jan Hertoghs (*Humo*) doet enkel bekende hengelaars
En Hendrik Conscience bedreef naast literatuur ook journalistiek

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 156 - 26 april 2012 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

Koop 1.59 €

Promocode

Oudere publicaties

UIT DE VVJ

Blijven opkomen voor collega's 3

ACTUEEL

Wetsontwerp herinvoering journalistenpensioen naar Kamer 4

Hevige polemiek rond zaak-PVDD 5

Frank Willemsse haalt nieuws uit de supermarkt 6

Turkse journalisten van isolatie naar strafcel 13

MENS ACHTER HET NIEUWS

Philippe Beinaerts (*VTM*): een kind van zijn tijd 7

IN GESPREK

Jan Hertogs (*Humo*): 'Het nieuws heeft me nooit geboeid' 8-9

ANALYSE

Natuurberichtgeving kan nauwkeuriger 10-11

SCHEEF BEKEKEN

11

VOORLOPER

Hendrik Conscience was behalve romancier ook journalist 12-13

BOEKEN

14

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Advies over vraag Privacycommissie m.b.t. *Het Nieuwsblad* 15

REEKS ABC VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK (12)

Van *objectief* tot *overvoerd* 16-17-18

ONDER EMBARGO

19

FORUM

Ontslagen redactrice dient Belga-hoofdredacteur van repliek 19

Brengt Gopress extra geld in het laatje voor krant en magazine ?

De Belgische nieuwsmedia hebben op 29 maart Gopress gelanceerd, een digitale kiosk waar omzeggens alle Belgische kranten en magazines te koop zijn. Voorlopig kan Gopress alleen maar vanop computer of laptop worden bezocht, later volgen toepassingen voor tablet en smartphone. Bezoekers kunnen makkelijk de titel van hun keuze kopen, en dat tegen een prijs die elk medium voor zich heeft vastgelegd. Gebruikers kunnen ook onbeperkt publicaties of artikels delen via de sociale media. Met Gopress lanceren de Belgische uitgevers een waardig alternatief voor iTunes. Nu maar hopen dat het systeem ook even rendabel wordt. (Foto Philip Reynaers/PhotoNews)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes printing
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-printing.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Blijven opkomen voor collega's

Moesten wij als VVJ nu reageren op de onverkwikkelijke affaire PVDD? Op het eerste gezicht niet, omdat het nogal evident is dat ongewenste intimiteiten ontoelaatbaar zijn. Daar moeten we zelfs niet over nadenken. Het kan niet, nooit, nergens en door niemand. Dat een hoofdredacteur of een hiërarchisch hoger geplaatste z'n handen niet thuis kan houden, maakt zo'n zaak alleen maar erger. Het is dan ook bijzonder moedig dat twee vrouwen openlijk hebben getuigd over hun pijnlijke ervaringen als jonge journalist. Ook al is dat jaren geleden en lijkt er niets strafbaars te zijn gebeurd. Het is niet omdat sommige daden niet strafbaar zijn, dat ze geoorloofd zijn.

Er is een periode geweest dat over seksistisch gedrag nogal smalend of lacherig werd gedaan. Zeker in een periode dat de pers nog hoofdzakelijk een mannenbastion was en vrouwen op de redactie een grote uitzondering waren. Die situatie is intussen verbeterd, maar een gezond evenwicht tussen mannen en vrouwen is nog lang niet bereikt. Uit het relaas van de vrouwen die lastig gevallen zijn, blijkt overigens dat het aanwijzen van een vertrouwenspersoon op de werkvloer een noodzakelijke maar geen voldoende voorwaarde is om problemen op te lossen. Directies moeten bereid zijn om mee te werken en de drempel om echte klachten in te dienen lijkt nog heel hoog. We willen als beroepsvereniging dan ook een oproep doen aan alle journalisten, mannen en vrouwen, om waakzaam te zijn en waar nodig collega's te helpen die last hebben van ongewenste intimiteiten. De kop in het zand steken is geen optie.

Er is nog een aspect aan deze zaak, en die betreft de privacy. Is de pers (weer eens) uit de bocht gegaan, door al te zwaar in te zoomen op het privéleven van een politicus (overigens tevens een ex-journalist)? Als het hele verhaal louter gebaseerd zou zijn op anonieme getuigen, dan zou die kritiek hout snijden. Maar als verschillende mensen open en bloot een aantal feiten op tafel leggen, kan je daar als pers toch niet de ogen voor sluiten. Alle betrokkenen hebben overigens de kans gekregen om te reageren. Wie meent dat er zware fouten zijn gemaakt, moet desnoods maar naar de rechtbank stappen om de geloofwaardigheid van de getuigen in twijfel te trekken over de grond van de zaak.

Over misleidende koppen of titels die boven sommige artikelen verschenen zijn, kan je een heel andere discussie voeren. De vlag dekt niet altijd de lading, dat is een oud zeer. Maar hoe dan ook gaat het hier om feiten die zich op de werkvloer hebben afgespeeld en wat er op het werk gebeurt kunnen we moeilijk de privésfeer noemen. In zo'n geval zijn de rechten en plichten van werknemers in het geding, en dat plaatst de hele zaak in een totaal ander daglicht.

Het incident moet er ons toe aan zetten om meer dan ooit collega's in bescherming te nemen die het slachtoffer dreigen te worden van welke vorm van discriminatie of intimidatie dan ook. Met een lynchpartij, zoals sommigen nu zeggen, heeft dit niets te maken. Wel met het opkomen voor iedereen die op het terrein actief is als journalist.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

(Foto Eric Vidal)

REGERING GEEFT GROEN LICHT AAN HERINVOERING JOURNALISTENPENSIOEN

Pol Deltour
Luc Vanheerentals

Op de Ministerraad van afgelopen vrijdag is het wetsontwerp goedgekeurd waarmee het eind vorige jaar afgeschafte aanvullende journalistenpensioen weer wordt ingevoerd. Het stelsel wordt vanaf nu wel jaarlijks geëvalueerd en de regering krijgt een mandaat om aanpassingen te doen als het financieel uit evenwicht geraakt.

Het wetsontwerp tot 'intrekking van de afschaffing' van het aanvullende journalistenpensioen is voor spoedadvies naar de Raad van State gestuurd. Vervolgens gaat de tekst naar het parlement, voor een bespreking in de Commissie Sociale Zaken van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Al bij al worden daar nauwelijks of geen problemen meer verwacht, wordt gezegd op het kabinet van minister van Pensioenen Vincent Van Quickenborne (Open VLD). Over het regeringsontwerp bestaat een nagenoeg algehele consensus.

Het aanvullende journalistenpensioen voor loontrekkende beroepsjournalisten komt neer op een pensioensupplement van 1/3 bovenop het gewone pensioen, dat weliswaar volledig door eigen middelen van de mediasector wordt gefinancierd. Werkgevers van beroepsjournalisten brengen een aanvullende sociale bijdrage van 2% op het brutoloon in, de beroepsjournalisten zelf betalen 1% van hun brutoloon als aanvullende pensioenbijdrage. De regering-Di Rupo besliste overigens eerder al dat deze financiering voortgezet moest worden, ondanks de formele afschaffing van het systeem eind 2011. De AVBB had de regering er immers snel van overtuigd dat het stelsel behalve in theorie ook in de praktijk zelffinancierend is tot dusver.

Freelancers

Het aanvullende journalistenpensioen is traditioneel enkel voor loontrekkende beroepsjournalisten weggelegd. Naar aanleiding van de tijdelijke intrekking en intussen herinvoering van het systeem, legde de AVBB bij Pensioenminister Van Quickenborne ook de uitbreiding naar zelfstandige beroepsjournalisten op tafel. Op het ogenblik van de initiële invoering van het pensioensupplement in de jaren '60 en '70 van vorige eeuw, waren er veel minder zelfstandige journa-

Pensioenminister Vincent Van Quickenborne (foto Philip Reynaers/PhotoNews)

listen professioneel actief. Vandaag gaat het om zowat één beroepsjournalist op de vier.

Freelancers ervaren het als een discriminatie dat de directies van mediabedrijven enkel financieel bijdragen aan een aanvullend pensioen voor de loontrekkende beroepsjournalisten. Bovendien zijn de zelfstandigenpensioenen aan de zeer lage kant, en een aanvulling zou voor hen dan ook uiterst welkom zijn.

Voor de freelancers zou de aanvullende pensioenbijdrage van 3 procent kunnen berekend worden per factuur. De werkgevers kunnen die sommen dan doorstorten aan de Rijksdienst voor Sociale Verzekeringen van Zelfstandigen (RSVZ). Zoals voor de loontrekkende collega's zou dit later resulteren in een aanvullend pensioen a rato van het aantal jaren dat men erkend was als beroepsjournalist.

De AVBB legde de vraag een paar keer voor aan het kabinet van Pensioenminister Van Quickenborne, maar dat verwees telkens door naar minister van Middenstand Sabine Laruelle (MR). Tot nog toe blijft Laruelle echter oostindisch doof voor de oproep. Op initiatief van de VVJ werken zelfstandige journalisten momenteel aan een petitie om hun eis van een aanvullend pensioen kracht bij te zetten. Vanzelfsprekend zal er over het dossier ook nog met de uitgevers moeten worden gepraat.

Toch komt er voor de toekomst een monitoring. De Rijksdienst voor Pensioenen (RvP) krijgt de opdracht de evolutie van bijdragen en uitkeringen van het journalistenpensioen op de voet te volgen en er jaarlijks over te rapporteren aan de minister van Pensioenen. Als zo'n verslag wijst op een financieel onevenwicht, kan de regering, na advies van de RvP en in overleg met de sociale partners, aanpassingen doorvoeren aan het systeem. Dat kan dan neerkomen op zowel een verhoging van de aanvullende bijdragen als een verlaging van het eigenlijke pensioensupplement. Bijkomende optie, steeds in functie van het verzekeren van het financieel evenwicht van het stelsel, is dat het journalistenpensioen zou verhuizen van de wettelijke pensioenpijler (eigenlijk gaat het om een eerste pijler bis) naar een meer sectoraal stelsel in de tweede pensioenpijler.

UPP, Unie van de Uitgevers
van de Periodieke Pers
WERFT AAN:

UPP Secretaris - generaal (m/v)

Uw profiel:

- » Vertrouwd met de media- en uitgeversector
- » Goede kennis van Nederlands, Frans en Engels
- » Goede onderhandelaar en zin voor initiatief
- » Kennis van de KMO-wereld

Wij bieden:

- » Een boeiende leidinggevende functie
- » Wedde naar verantwoordelijkheid
- » Een representatieve beroepsorganisatie
- » Goede werksfeer met volop kansen tot eigen initiatief

Interesse? Stuur uw c.v. met pasfoto en motivatie naar UPP t.a.v. Steven Van de Rijt, voorzitter, Edmond Machtenslaan 79/ bus 23, 1080 Brussel.

Uw kandidatuur wordt vertrouwelijk behandeld.

Meer info over UPP op www.upp.be

HEVIGE POLEMIEK ROND ZAAK-VAN DEN DRIESSCHE

Luc Vanheerentals

Het Humo-artikel over seksuele intimidaties van Pol Van Den Driessche - op Vlaamse redacties en elders - is voer voor scherpe discussies, ook onder journalisten. De VVJ veroordeelde in een mededeling de praktijken die nu door vrouwelijke journalisten aan Van Den Driessche worden toegeschreven.

Met uitzondering van Luc Van der Kelen in *Het Laatste Nieuws* trok niemand de getuigenissen van de vrouwelijke journalisten in twijfel. "Het gaat om verhalen die na te trekken noch te bewijzen zijn - als ze al waar zijn", schreef Van der Kelen. En de editorialist van *HLN* schoot nog met scherp. "Wat heeft de man misdaan? Is hij betrokken bij een misdaad? Lopen er klachten tegen hem? Zoekt de politie hem? Heeft hij in de brandkast gezeten? Helemaal niet." Voor Van der Kelen zijn journalisten geen rechters die te oordelen hebben over mogelijk strafbare feiten. Hij hekelde ook nog de toenemende media-aandacht voor het privéleven van politici.

Ook voor Bart Brinckman van *De Standaard* maakt *Humo* de relevantie van de aanval op PVDD onvoldoende hard. "Natuurlijk moet de kiezer kunnen oordelen. Maar deze premisse vormt geen vrijgeleide voor een media-inquisitie of een *trial by media* van een kandidaat-burgemeester. De feiten waarvan hij beticht wordt liggen ver in het verleden. Dat de Bruggeling een torenhoge reputatie geniet op het vlak van seksuele intimiteiten mag dan een eufemisme zijn, het blijft in wezen irrelevant voor de publicatie."

Volgens Wouter Verschelden van *De Morgen* heeft *Humo* met deze "karakterschets van een politicus" opnieuw een grens verlegd in de omgang van journalistiek met politiek. "Journalistiek als moraliteitsonderzoek is een brug te ver", betoogde hij. Verschelden beklemtoonde dat zijn krant pas aandacht besteedt aan zo'n zaak wanneer ze "het politiek functioneren van de persoon beïnvloedt". In dit geval was de rechtszaak die PVDD dreigde aan te spannen tegen *Humo* de directe aanleiding voor *De Morgen* om een stuk te publiceren.

In *De Tijd* herinnert ook Wim Van De Velden aan de ongeschreven regel dat media niet over het privéleven van politici schrijven tenzij dit een invloed heeft op hun politieke functioneren. "Maar vaak blijkt die maatschappelijke relevantie het schaamlampje te zijn waarachter de media zich verschuilen om een smeug verhaal te brengen en de verkoopcijfers op te krikken. Afgaande op de steeds sneller op elkaar volgende schandalen lijkt het stilaan op een dijkbreuk", aldus Van De Velden, die echter ook een verband ziet met het feit dat politici zelf steeds vaker uitpakken met hun privéleven.

Ziende blind

Humo-journalist Jan Antonissen, die het artikel over PVDD schreef, beet onder meer in *Terzake* fel van zich af. "Het gaat in dit geval over het publieke functioneren van iemand, en meer bepaald over diens machtsmisbruik op de werkvloer. Ook bij DSK ging het over het grensoverschrijdend seksueel gedrag van iemand die macht misbruikt tegen ondergeschikten."

Dat de betrokken vrouwen geen klachten indienden, schrijft Antonissen toe aan de 'macho-omgeving' op diverse werkvloeren en aan de schrik om hierdoor hun job te verliezen. "Een kandidaat-burgemeester die zijn handen niet kan thuishouden, dat is wel degelijk maatschappelijk relevant", aldus Antonissen in *De Morgen*.

Ook ombudsman van *De Standaard* Tom Naegels heeft geen problemen met de publicatie. "Pol, hoe jij thuis omgaat met je vrouw of je minnares: dat is privé. Leterme: dat was privé. Maar dit gaat over hoe een man met een publieke status, in leidinggevende functies, zich in het openbaar gedraagt tegenover vrouwen, meervoud, in het algemeen. Het gaat erom hoe zo'n man vrouwen, collega's, ondergeschikten in een positie brengt waarin ze zich tot prooi gereduceerd voelen."

In het spoor van Tine Hens en Marie-Anne Wilssens in het bewuste *Humo*-artikel bevestigden diverse vrouwelijke journalisten hoe moeilijk het voor vrouwen is om met ongewenste intimiteiten om te gaan. Hilde Sabbe getuigde in *Het Laatste Nieuws* dat ze in haar jongere jaren vaak problemen heeft gehad met het stellen van grenzen. "Laten we vooral niet vergeten dat seksisme te maken heeft met macht", aldus Sabbe. "Alleen wie de touwtjes stevig in

handen heeft, waagt zich aan vrouwonvriendelijke opmerkingen of nog erger."

Veerle Janssens, die toentertijd bij de VUM werkte, bevestigt alleszins de in *Humo* aangekaarte problemen. "Wie dat nu ontkent, was toen ziende blind, heeft een slecht geheugen of is te kwader trouw", schrijft ze in een opiniestuk in *De Standaard*. De commentaren van velen dat de slachtoffers toch wel kordater hadden kunnen reageren, getuigen volgens Janssens van weinig realiteitszin. "Laten we niet vergeten dat hier sprake was van een machtsrelatie. Maar zelfs vrouwen die op gelijke voet staan met hun 'belager', denken doorgaans twee keer na voor ze met hun verhaal naar buiten komen." Een stelling die door eveneens oud-VUM-journaliste Mia Doornaert wordt gerelativeerd. "Ook toen moest niemand schrik hebben om klacht in te dienen als daar reden toe was", aldus Doornaert, die zelf aanvoert in de 38 jaar die ze voor de VUM werkte nooit op de hoogte te zijn geweest van seksuele wanpraktijken van de kant van PVDD.

VUM

Ook Liesbeth Van Impe, momenteel hoofdredacteur van *Het Nieuwsblad*, werd als beginnend Wetstraatjournalist enkele keren benaderd door PVDD, schrijft ze in de jongste zaterdageditie van haar krant. "Als baas kijken hoe ver je te ver kan gaan met jonge vrouwelijke collega's, dat is geen twijfelgeval. Dat doe je gewoon niet." Van Impe prijst daarbij tevens de moed van de vrouwelijke collega's om een en ander publiek te maken.

De oude VUM-verantwoordelijken komen hoe dan ook niet bijzonder fraai uit de verhalen, die weliswaar al dateren van tien jaar en meer geleden. Er werden wel degelijk klachten over de handelswijze van PVDD geformuleerd, maar desondanks werd hij medio jaren '90 toch als hoofdredacteur aangesteld. Ter compensatie werd tevens een vertrouwenspersoon aangeduid voor de behandeling van klachten in de seksuele sfeer, maar veel effect had die ingreep niet. "PVDD was ternauwernood de dans ontsprongen, maar is daarna gewoon verder gegaan", aldus Marie-Anne Wilssens in *Reyers Laat*. Volgens Liesbeth Van Impe is dergelijk gedrag op de redactie van *Het Nieuwsblad* vandaag hoe dan ook niet meer mogelijk. "Als ik hier op onze redactie mondige vrouwen en fijne mannen zie rondlopen, dan ben ik er vrij gerust in. En mocht iemand in de grijze zone tegen een probleem opboksen, dan zijn er drie hoofdredacteuren, twee mannen en één vrouw, die dat niet zullen weglachen", aldus nog Van Impe.

Timing

Tot slot werden heel veel vragen gesteld bij de timing van het verhaal. Luc Van der Kelen wees in *Het Laatste Nieuws* al onmiddellijk op de naderende gemeenteraadsverkiezingen. "Tien of vijftien jaar lang waren deze verhalen geen punt. Tot betrokkene mogelijk succesrijk kon worden in een Vlaamse provinciestad", aldus de *HLN*-editorialist.

Maar ook Veerle Janssens meldt in haar opiniestuk in *De Standaard* niet te geloven dat de timing van dit stuk toevallig is. "Vrouwen worden hier andermaal gebruikt in een ander spel", schrijft ze.

Jan Antonissen ontkende van zijn kant niet dat de komende verkiezingen mogelijk een rol spelen in het verhaal. "Maar deze vrouwen zaten dan al een hele tijd gewrongen met het feit dat PVDD ongestraft zijn macht verder kon uitbouwen. Net als toen DSK kans had om president van Frankrijk te worden hebben ook zij op een bepaald ogenblik gedacht: nu is het genoeg."

Het voorbije weekend deelde PVDD mee dat hij niet langer voor de N-VA kandidaat-burgemeester is in Brugge. Hij voelt zich het slachtoffer van "aanhoudende en georchestreerde aanvallen op zijn persoon". N-VA-voorzitter Bart De Wever noemde Van Den Driessche in *De Zevende Dag* het slachtoffer van "een lynchpartij", vooral vanwege "de media".

Data als journalistieke bron

10.000 SUPERMARKTPRODUCTEN VOL NIEUWS

Frank Willemse

Het is een hele klus voor een journalist, maar verzamel de nutritionele informatie, ingrediëntenlijsten en claims van 10.000 supermarktproducten, lijst ze op in een database en je hebt een datamachine waarmee je volop nieuws, inzichten, advies en zelfs entertainment kan afleveren over datgene wat we elke dag doen: eten kopen.

Toen het VTM-nieuws in 1989 in een van hun eerste uitzendingen een item bracht over de prijs van de tomaten, werd daar erg meewarig over gedaan. Ten onrechte, vond ik toen als student en vind ik nu als journalist met bijna 20 jaar ervaring nog steeds. "De prijs van de tomaten is relevanter dan de koers van de aandelen", zei ik ooit aan de hoofdredactie van *Het Laatste Nieuws*, sinds lang mijn werkgever. En ik stelde meteen voor de beurspagina's uit de krant te gooien en in de plaats de dagprijzen van alle supermarktproducten te publiceren. Daar is de krant toen niet op ingegaan. Op het voorstel in 2005 om met een consumentenpagina te beginnen daarentegen wel.

Wekelijks deed ik research in winkels en vergeleek ik bij elkaar gekochte producten. Ik trok conclusies en toetste die bij consumentenorganisaties, producenten en experts. Proper journalistiek werk! Tot ieders tevredenheid, de lezer op de eerste plaats. Maar dat shoppen – van Delhaize over Aldi, Lidl en Carrefour naar Colruyt en weer terug – vond ik ellendig. Om nog te zwijgen van dat verpakkingen lezen en tot in detail noteren. Toen bood een bevriende professionele dataverzamelaar me aan al dat werk in mijn plaats te doen, gestructureerd en voor een redelijke prijs. Dat werkte, en toen is de idee ontstaan om nutritionele data, ingrediëntenlijsten en claims van 10.000 supermarktproducten te verzamelen in een grote database. Die zou ik dan gebruiken als journalistiek instrument en bron voor artikelen en een boek.

Door te beschikken over alle informatie met betrekking tot die supermarktproducten, kreeg ik een totaaloverzicht van wat er in de supermarkten ligt. En die harde cijfers lieten me toe stevige uitspraken te doen over productcategorieën in hun geheel en over specifieke producten in het bijzonder. Ik moest het niet langer stellen met de gegevens van amper 25 koekjes maar zou die van alle 791 hebben. Zo kon ik bijvoorbeeld de 'Bosvruchten-biscuit' van Sirius (Lidl), met zijn 36 ingrediënten waarvan het merendeel E-nummers, uitroepen tot 'artificieelste koekje in de rekken'. Zo kon ik uitspraken doen over de verschillen tussen 181 ontbijtgranen in plaats

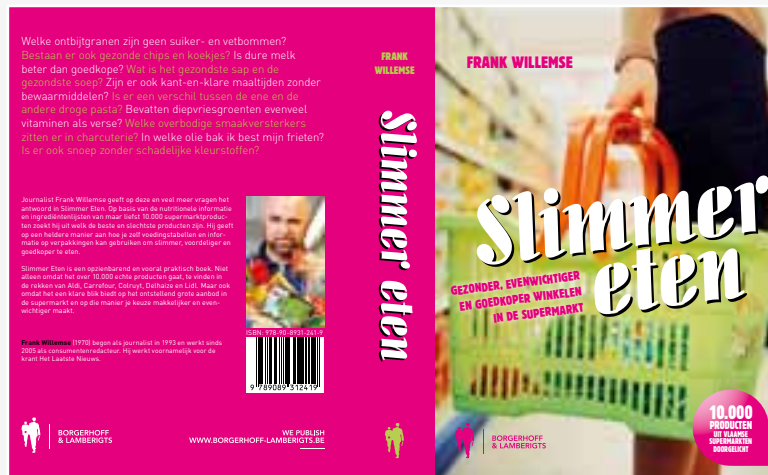
van tussen 30. En zo kon ik ook adviezen geven op basis van gemiddelden en uitschieters in kcal en vet. Het liet me tevens toe nieuwe feiten en conclusies aan te reiken aan producenten of overheden – gegevens waar ze niet zelf over beschikken of nooit aan hebben gedacht. Zoals dat er van 167 supermarktsoepen maar twee echt gezond zijn. Dat synthetische kleurstoffen in snoep geen excuus meer zijn voor hyperkinetische kinderen sinds de industrie ze er geruisloos heeft uitgehaald. En dat de consument op het verkeerde been wordt gezet met de vermelding 'Zonder toegevoegde suiker' op appelsap, nu aan geen enkel appelsap suiker is toegevoegd. Enzovoort. De lijst is eindeloos.

Het heeft een hele tijd geduurd eer de informatie op 10.000 supermarktproducten in 2 miljoen cellen van een Excel-file was *geput*. Indiase ponsers hebben dat gedaan, op basis van 360-graden beelden van al die producten. Hun werk is gecontroleerd in België. En opnieuw gecontroleerd. Een moei-

zame, tijdrovende, nooit stoppende en dure zaak die de professionele dataverzamelaar financierde en blijft financieren om er onder andere actuele toepassingen zoals boodschappen- en dieet-apps voor smartphones mee te voeden. Ik heb er nu artikelen en een journalistiek boek mee kunnen schrijven dat tegelijk een complete consumentengids is die de lezer helpt ge-

zonder, evenwichtiger en bewuster eten te kopen. Mocht het resultaat van mijn werk ook de industrie aanzetten haar aanbod verder te verbeteren, dan is dat mooi meegenomen. Misschien kan het ook de overheden overtuigen om zelf meer dataverzamelingen en dito toepassingen over voeding op te zetten of te steunen. Dat zal meer opleveren dan gewoon een nieuw label, bedacht door een minister. En als ze nu ook nog eens die beurscijfers uit de krant willen gooien en de dagprijzen van de supermarktenproducten afdrucken...

Frank Willemse (42) is freelance journalist en auteur van 'Slimmer Eten', uitgegeven bij Borgerhoff & Lambrigts

PHILIPPE BEINAERTS (VTM): weg uit de comfort-zone

Jan Backx

Toen een debuterende Kurt Van Eeghem zijn dandy-typetje Raphaël Goossens op de buis bracht, lanceerde hij de kreet: 80 wordt prachtig! Confrater Philippe Beinaerts, bekend van zijn ernstige politieke berichtgeving op VTM, bevestigt die stelling, want in dat jaar is hij geboren. "Goed opschrijven hè, ik ben nog altijd geen 32", grinnikt hij aan het begin van ons gesprek.

Philippe Beinaerts is hoe dan ook een kind van zijn tijd, en dat beseft hij ten volle. "Ik zit nog maar acht jaar in het arbeidscircuit en heb inmiddels drie jobs gehad. De helft van mijn loopbaan draai ik nu mee bij VTM. Het is alleszins snel gegaan. En als je me zou vragen wat ik over pakweg twintig jaar denk te doen, dan heb ik daarover geen flauw idee. Levenslang journalist zijn?"

Het verhaal van Philippe begint in Turnhout. "Van Gompel City, inderdaad, daar stond mijn wieg. Een speling van het lot. Mijn ouders kwamen uit Kapellen-Kalmthout, maar de job van pa noodzaakte een verhuizing naar de hoofdstad van de speelkaarten. Ik sleet mijn jongensbroek op de schoolbanken van Sint-Victor. Daar kreeg ik mijn eerste journalistieke *aha*-moment, toen ik mee ging timmeren aan het schoolkrantje. Ik leerde formuleren, de impact inschatten van een tekst, en wachtte gespannen af wie als eerste mijn pseudoniem ging doorprikken. Ik schreef ook vlotjes boekbesprekingen op bestelling en liet me honoreren *in natura*: met pinten, een concertticket..."

Volgde een studie Germaanse in Antwerpen. "Het stond in mijn geest gebrand: lezen en schrijven is fijn, Philippe, maar je gaat later géén les geven. Ik smeed er nog een extra jaartje unief tegenaan: internationale politiek. Dat boeide mij. Eens gediplomeerd, stak ik in 2004 mijn neus in de vacatures. Bij

productiehuis Telesaurus zochten ze een redacteur om het veldwerk te doen voor het confronterende praatprogramma *Nachtwacht*, dat door Jan Leyers werd gepresenteerd. Mijn cv'tje sloeg aan en zo veranderde de Antwerpse kotstudent in een treinpendelaar naar Schaarbeek-Evere. Als inleiding-tot-televisie-maken kon ik het niet beter hebben. Dossiërtjes stofferen over de studiegasten, meewerken aan de scenario's, de repetities volgen... Ik leerde dat boeiende tv-debatten niet vanzelf ontstaan door een paar slimme mensen bij mekaar aan tafel te zetten."

Jammer genoeg ging het slechts om tijdelijke contracten. "Ik zocht meer werkzekerheid en wou liever achter de actualiteit aan. Nieuws maken. In 2006 solliciteerde ik bij de Antwerpse regionale zender ATV. Hoofdredacteur Hans Hellemans belde me: 'Kom eens klappen.' Het klikte en ik mocht meteen de boer op. Een snelcursus televisiemaken werd het, waarin ik gelukkig al eens uit de bocht mocht gaan. Voor een reportage moest je alleen op pad, zeulend met statief en camera. De instructies waren summier: *cassette hierin steken, vervolgens op REC duwen, en zie dat je reportage zeker om halfdrie binnen is...* Ik kreeg de politieke klui: het stadhuis, met de grote dossiers die tot in Brussel weerklank vonden: de Deurnese luchthaven, de Oosterweel-verbinding, de Opel-

affaire, het Lange Wapper-dispuut... Amper aan de slag werd ik al voor de leeuwen gegooid: de gemeenteraadsverkiezingen van 2006, met de clash Patrick Janssens - Filip De Winter. Het Antwerpse stadhuis werd belegerd door de grote broers VRT, VTM en een stukje van de wereldpers. En daar stond ik tussen geprangd. In de protserige, bloedhete trapzaal deed ik mijn eerste stand up. Ik zat bij ATV nog op dictieles om mijn Antwerpse *a* weg te polijsten, maar in tijden van nood moet iedereen dopen. Zo volgde ik met amper een paar collega's ook nog het assisenproces rond Hans Van Themsche. In die anderhalf jaar bij ATV leerde ik echt veel."

Jeroen Wils, toenmalig chef nieuws bij VTM, haalde Beinaerts naar Vilvoorde. "Op zekere dag in 2007 belde hij me: of ik naar het hoofdkwartier kon komen. Het werd een nogal intimerend gesprek. Wils en hoofdredacteur Eric Goens zaten tegenover mij, de laatste met de voeten op het bureau. Het leek een kruisverhoor. Wat was mijn ambitie, wat was mijn laatste primeur? Maar het kwam goed. Eens onder de pannen bij VTM kreeg ik veel kansen. Natuurlijk lopen er ook hier bazen rond, maar er is weinig hinderlijke hiërarchie. De nieuwsdienst telt ook minder koppen dan die van de VRT. Je mag dan ook veel doen en je krijgt alle kansen om mee te groeien met je dossier."

Zijn eerste VTM-reportage bracht hem naar de buurt van de Brusselse Grote Markt. Pientere Chinezen verkochten er zogezegde *Belgian chocolates* tegen dumpingprijzen. Beinaerts: "Ik dompelde me onder in een crash-cursus tv-maken en leerde dat je als verslaggever best eens uit je comfort-zone mag komen om je kijker een duidelijker inzicht te bieden." Verkiezingen en de bijhorende koorts hebben hem altijd geboeid. "Het fameuze Lange Wapper-referendum was één van onze hoogstandjes. Met pakweg tien VTM'ers hebben we toen een tachtigkoppig legertje VRT-confraters geklopt in snelheid. Leuk maar slopend waren ook de 540-dagen-waanzin van de regeringsformatie. Vele nachten heb ik gekampeerd in de auto van een cameraman, wachtend... Maar ik was ook getuige van miserie van een totaal ander kaliber: de rouw aan de schooltjes van Lommel en Heverlee na het busdrama, de moorddadige schietpartij van Alphen aan den Rijn."

Professioneel denkt hij nog een behoorlijk stuk te kunnen groeien. "Meer inzicht krijgen, kritischer worden, me niet laten inpakken." Maar in zijn vrije tijd zoekt Philippe Beinaerts het veeleer naar beneden. "Duiken, Jan, dat is mijn hobby. In de Oosterschelde, in oude Waalse steengroeven, in Indonesië... En mijn vriendin Saskia, die doet dapper mee."

Philippe Beinaerts: energieke duiker, in actualiteit en in water.

JAN HERTOOGHS (*Humo*): 'Bekende hengelaars wil ik doen, de rest van de Bekende Vlamingen niet'

Monica Moritz

Jan Hertoghs noemt zichzelf de journalist van *het stille nieuws*. Zijn eigenzinnige stukken componeert hij thuis, in Antwerpen, *far from the madding crowd*. Zo heeft hij voor *Humo* sinds 1984 al zeventien verhalen opgetekend. Zijn *goesting* om paden te verkennen die andere journalisten versmaden, typeert zijn carrière.

De Journalist: In je stukken besteed je opvallend veel aandacht aan mensen die trauma's hebben opgelopen.

Jan Hertoghs: "Dat klopt. Ik ben geboren in 1953, op 31 januari, in de nacht van de grote stormramp. Toen zijn er in Zeeland 1835 mensen gestorven. De Suikerrui in Antwerpen stond onder anderhalve meter water. Mijn geboorte, die nacht, verliep normaal (*zet een schaalje florentines en een espresso voor me neer*). En heel lang was de watersnoodramp voor mij slechts een rijtje anekdotes, over de hoed van de dokter en de dakpannen die wegwaaiden. Pas later ontdekte ik de verhalen van mensen die de dood voor ogen hadden gezien. Dat ik iets heb met trauma's, schrijf ik toe aan die nacht. Toen ik 50 werd, ben ik in Zeeland op zoek gegaan naar mensen die ook in die nacht geboren zijn. Dat bleek zelfs op een wegdrijvend dak te zijn gebeurd. Met de watersnoodramp heb ik een heel bijzondere band, en daardoor ook met alle natuurrampen, met trauma's, met overleven, met de rand tussen leven en dood."

Wist je al vroeg wat je voor de kost zou doen?

"Nee (*aarzelt*). Iets met schrijven, dat wel. Ik heb altijd voor de schoolkrant en het blad van de jeugdbeweging geschreven, ook al maakte ik op school de slechtste opstellen van de klas. Ik las in die periode avontuurlijke jongensboeken en mijn opstellen stonden bol van slechte, aangedikte fictie. Ik moest ook overzitten. Dankzij een leraar Nederlands ben ik toen overgestapt van dramatisch-geunstelde verhalen naar authentieke onderwerpen. Ik volgde Grieks-Latijnse, maar naar de universiteit wou ik helemaal niet. Reizen deed ik wel graag, en dus ging ik toerisme studeren, met een stage in een reisbureau erbovenop. Daarna heb ik alsnog *pol en soc* gevolgd om de legerdienst uit te stellen. Ik was gewetensbezwaarde en heb uiteindelijk burgerdienst gedaan."

Ben je na je studies meteen de journalistiek ingestapt?

"Ja, eerst als freelancer bij *De Morgen*. Ik was toen een fervente pacifist en ging voor de krant al liftend naar betogingen tegen kernenergie en raketten. 's Morgens vertrok ik hier naar Frankfurt bijvoorbeeld, en dan kwam ik daar laat in de namiddag aan. Dan had ik een paar uur om mijn verhaal te maken. Dezelfde avond lifte ik terug naar Antwerpen en 's nachts tipte ik op de telex nog een verslag. Zo leer je het vak alleszins. Nu neem ik vaak de trein, maar daar zitten mensen constant te bellen. Onlangs zat ik in een coupé met een gast die echt bureau aan het houden was, de armen uitgestrekt, luidop aan het slijmen, zo van *we moeten dringend nog eens samen naar NY*. Lezen was niet meer mogelijk en ik vroeg of het niet wat zachter kon. Zijn antwoord: 'Ah, een van die ver-

zuurde ouwe mensen!' (*lacht*). Waarom willen mensen per se altijd met anderen *geconnecteerd* zijn en continu hun e-mails controleren? Ik heb geen gsm op zak, die ligt hier in de kast. Als ik onderweg ben, ben ik een echte *loner*."

Hoe ben je bij *Humo* beland?

"Ik heb niet van jongs af aan *Humo* gelezen, noch ervan gedroomd er ooit te werken. Na *De Morgen* kwam eerst nog *De Zwijger*, en toen dat failliet ging klopte ik bij *Humo* aan. De eerste ontmoeting met Guy Mortier was heel vreemd, want ik had dat blad nauwelijks gelezen. Ik legde hem een dertigtal ideeën voor en hij heeft me die allemaal laten voorlezen. Toen ik klaar was zei hij: 'Doe nummer 14, 16 en 21 maar'. Een van de eerste stukken ging over mensen die beroepshalve vaak moeten wachten: een soldaat op wacht, een prostituee in de etalage... Het verklaart mijn verknochtheid aan *Humo*: ik mag er zowel over jodelen als over Brusselse rusthuizen schrijven. Zowel over het maatschappelijke als over het onnozele en avontuurlijke."

Men noemt je een 'atypische' journalist, wat houdt dat in?

"De actualiteit, het nieuws, dat heeft mij nooit geboeid. Integendeel, dat put mij uit en stoort me. Die eindeloze herhalingen de hele dag door, dat herkauwen, daar word ik echt moe van. Dus luister ik niet naar *Radio 1* en kijk ik niet naar *Het Journaal* of *Terzake*. Dat laat ik mooi aan mij voorbij gaan. Ik zal het 's anderendaags wel in mijn

krant lezen. Ik lees trouwens ook maar één krant. En *Humo* natuurlijk. Met journalisten die de Wetstraat moeten doen, heb ik medelijden. Zij liever dan ik, *ama!* Hoe kun je dat dag na dag blijven doen? Hoe hou je dat vuur brandend? (*schudt bedenkelijk het hoofd*) Misschien zijn zij gewoon al content als ze rapper zijn dan een collega. *Allez*, als een journaliste samen met al haar collega's daar zo tegen de auto van een minister gaat plakken dat haar voet overreden wordt, dan sta ik versteld. Welk nieuws hadden ze gedacht daar te kunnen rapen? Wat zou Onkelinx nog kunnen gezegd hebben door *da open rameke?* Ik heb iets tegen dat soort loze nieuwsgaring. Maar het bepaalt wel ons imago, alsof die Wetstraatverslaggeving de grote journalistiek zou zijn."

Dus geen *breaking news* voor jou?

"Jawel, zijdelings. Neem 9/11, daarvoor zou ik nooit naar de VS vertrokken zijn. Maar ik was er toevallig met een fotograaf die een groep bakkers volgde. Die zaten 48 uur in Las Vegas om een bakkerbeurs te bezoeken. Las Vegas zei mij absoluut niks maar er 48 uur met bakkers uit de Kempen doorbrengen, dat kon plezierig worden. De eerste ochtend werd ik daar om 6 uur wakker door de tv van de buurman. Ik dacht nog *merde*,

Jan Hertoghs: 'Met journalisten die de Wetstraat moeten doen, heb ik medelijden.' (Foto Monica Moritz)

wie zet er nu zijn tv 's morgens zo hard? Maar het was toen net ook 9 uur in New York! De tragikomische combinatie van de aanslagen en die bakkers die daar plots vast kwamen te zitten in Las Vegas, daar kon ik wel weer mijn tanden inzetten. Dat leverde dus ook een 9/11 verhaal op."

Zijn er verhalen waar je echt verknocht aan bent?

"Het liefst begeef ik me op onontgonnen terrein waar ik *from scratch* kan beginnen. Mijn meest avontuurlijke reportage ging over de hobo's die op goederentreinen leven in de VS. Op dat verhaal heb ik wel 35 jaar zitten wachten. Ik wou dat al doen toen ik 18 was. Ooit had ik er een film over gezien en ik had een beeld voor ogen van *gasten* die over de daken van houten *boxcars* lopen. Dat is jaren door mijn hoofd blijven spoken, zo van: *godverdikke* zou dat nog bestaan? Toen ben ik met Stephan Vanfleteren naar Amerika gevlogen. En dat is een geweldige *road movie* geworden. Amerika, de hobo's, de ontberingen, alles was fantastisch! Slapen op zo'n rijdende trein waar je dooreen gerammeld wordt, dat is een geweldige film zien waar je zelf in meespeelt. Dan ben ik ook content dat ik dat avontuur in lange verhalen in *Humo* kan brengen. Ik zie geen ander blad dat me daarvoor zoveel ruimte zou geven."

Toch bolt *Humo* achteruit, hoe verklaar je dat?

"Wat ons zeker parten speelt, zijn die weekendbijlagen van de kranten. Vroeger was dinsdag *Humodag*, dat is voorbij. Die onvoorwaardelijke loyaliteit van de lezer is weg. De tijdsgeest is anders: mensen gaan voor alles *shoppen* en kiezen ook hun bladen in functie van wat er die week in staat. In die context mag *Humo* misschien weer wat zotter en avontuurlijker worden."

Of wat subversiever?

"De tijd is er niet meer naar. Tegen wie moet je je nog afzetten? In de jaren '70 was dat makkelijk, toen kon je tegen alle schenen schoppen, maar nu? Iedereen aast op dezelfde onderwerpen. Eigenlijk is het wel het moment om wat contro-versieler uit de hoek te komen. Maar de stress van de slechte verkoopcijfers, die ervaar je natuurlijk wel. Ik neem dat zelfs persoonlijk op. Niet dat iemand mijn pen vasthoudt, ik voel nog geen commerciële druk. *Allé*, nog een koffie of iets anders, een glas witte wijn misschien?"

(*Schenkt twee royale glazen*)

Krijg je bij *Humo* carte blanche?

"Ja, voor 90 procent. En ik heb dat bewerkstelligd door 17 jaar als zelfstandige journalist te werken. Guy heeft me meer dan eens gevraagd om vast in dienst te komen, en lange tijd heb ik dat geweigerd. Elf jaar geleden ben ik dan toch bezweken. Tot dan was ik echt bang dat ze me als vaste kracht zouden verplichten om bekende Vlamingen te interviewen. Dat wou ik absoluut niet. Toen ik als freelancer begon en Guy iets voorstelde dat me niet lag, zat die schrik er ook al in. Mijn vrouw had geen werk, ik was zelfstandige en we hadden twee kinderen, simpel was het dus niet (*glimlacht*). Maar ik dacht: als ik nu zoiets aanvaard, dan komen ze de volgende keer met nog iets stommers af. Tegen onderwerpen die me niet ter harte gingen, heb ik altijd nee gezegd."

Onderwerpen zoals?

"Bekende Vlamingen interviewen. Op dertig jaar heb ik er vijf gedaan die me persoonlijk interesseerden. Bekende hengelaars, die heb ik wel willen doen. Ik ben zelf een hengelaar. Een zeldzaamheid in de journalistiek. Maar ik hou er wel van

me zo te *outen*, want hengelen wordt vandaag al bijna net zo scheef bekeken als jagen. Aan bekende hengelaars zoals Herman Van Molle en Mark Uytterhoeven heb ik toen gevraagd welk plezier zij eraan beleven. En ik kon toch ook wat bevestiging gebruiken, hè (*lacht en drinkt een slok*). Vrouwen zie je zelden vissen, zij zitten doorgaans naast hun man te breien op een *stoeleke*, wat ook schoon is. Heel die belevingswereld rond het hengelen, die rieten *kofferkes*, die vijvers met hun *kantinekes*, dat zijn plekken in België die mij als journalist interesseren."

Hoe pak je een verhaal eigenlijk aan?

"Ik maak mijn verhaal als het nieuws stilvalt (*grinnikt*). Dan is het nog actueel maar weg van de drukte van de dag. Direct na een ramp iemand interviewen, dat zou ik niet kunnen. (*denkt na*) Ik zoek vaak vergeten onderwerpen en vergeten mensen, gewoon omdat anderen die links laten liggen. En ik hou van *couleur locale*. Als ik met veteranen-voetballers onderweg ben, dan voel ik me thuis in zo'n kringen. Zo iemand van 72 jaar die zegt: '*Als ik zeer heb aan mijn teen dan steek ik netels in mijn schoenen*' (*schatert*). Plezierig aan een interview is natuurlijk ook dat je eraan kunt schaven. 's Nachts schiet me dan een zin te binnen en dan denk ik *oh nee, dat was toch niet de juiste uitdrukking*. Dan sta ik op, ga naar de badkamer en schrijf rap op een *papierke* dat ik dat nog moet aanpassen (*lacht*). Ze zeggen soms dat al die babyboomers er graag uitstappen na hun 55ste, maar daar hoor ik dan toch niet bij. Ik heb nog goesting in het schrijven, zonder grootse plannen te maken. Er zijn nog zoveel onderwerpen waarover niets is gemaakt."

Ben je nog politiek geëngageerd?

"Vroeger was ik een avontuurlijke linkse actievoerder. 's Nachts affiches plakken, meedoen aan blokkades van kerncentrales, een bezoek van Queen Elisabeth verstoren op de Grote Markt van Brussel.. Ik ben nog wel geëngageerd, maar ik schrijf minder over maatschappelijke onderwerpen. Maar het openbaar vervoer, de spanning auto-fiets of de teloorgang van de kleine landbouw: voor die thema's ben ik wel degelijk nog warm te krijgen."

Als tiener zat je in de katholieke jeugdbeweging, Ben je nog gelovig?

"Als je me dat zo vraagt, ja, dan wel. Mijn ouders waren hevig katholiek en zelf zal ik dat geloof niet zomaar overboord gooien. Maar ik zal me er niet voor engageren. En in mijn werk speelt het evenmin. (*mijmerend*) Hoewel ik ergens nog wel een kapel weet staan die gebouwd is in de vorm van een V1, dat hou ik nog efkes bij. Welk verhaal zit daar achter? *Kapellekes* en devotie, die dingen zijn mij niet vreemd. Voor een vrijzinnige is dat onnozel, maar ik verketter dat niet."

Beschouw je jezelf als 'politiek correct'?

"Nee zeg, ik ga toch hengelen en bovendien heb ik niks tegen jagen. Ik ben zeker geen *PoCo*, zoals we ze hier thuis omschrijven. Ik supporter voor *Antwerp* en stam uit een echte Deurne-Noord-arbeiderswijk. Dus: hengelen, voetbal, kapellekes, politiek correct kun je dat moeilijk noemen (*lacht smakelijk*). Over ufo's heb ik trouwens ook veel geschreven. Ik ben daar zelfs over aangepakt, zo van *waar houdt die zich mee bezig?* Ik vind dat flauw (*grinnikt*). Over ufo's kun je toch prachtige verhalen schrijven? Soms denk ik dat journalisten zich te veel *au sérieux* nemen. Ik neem mijn werk *au sérieux* maar mezelf niet."

Journalisten nemen zich te veel au sérieux. Mijn werk neem ik au sérieux, mezelf niet.'

EEN BRUIN BLAUWTJE IS GEEN BLAUW BRUINTJE

Steven Vanden Bussche

In natuurberichtgeving, en berichtgeving over dieren in het bijzonder, worden meer dan eens journalistieke kemels geschoten. Collega Steven Vanden Bussche pleit voor meer nauwkeurigheid in fotokeuze, terminologie en schrijfwijze.

Een foto van Obama met in het onderschrift de naam 'Osama' zou op redacties vlot over de tong gaan en bij talloze lezers wenkbrauwen doen fronsen. Bij natuurberichtgeving in het algemeen, en dierenberichtgeving in het bijzonder, worden dergelijke fotokemels nochtans regelmatig geschoten. Een geen redactiehaan die er naar kraait.

Klassieker is de zeearend (*Haliaeetus albicilla*), die stevast het plaatje van zijn Amerikaanse neef (*Haliaeetus leucophaeus*) meekrijgt. Onlangs nog werd bij een bericht over de opmars van de muurhagedis in Vlaanderen een foto geplaatst van een agame uit Costa Rica. Een artikel over de zangvogeltrek in België werd geïllustreerd met een foto van een zebrovink uit Australië. Een item over de egel als talrijkste verkeersslachtoffer in het land, moest het doen met een foto van een Afrikaanse langooregel. En berichtgeving over een Vlaamse vlindertelling kreeg een plaat mee van een monarchvlinder uit Noord-Amerika, een soort die in België niet voorkomt.

Ook al zien misschien enkel kenners het verschil tussen een uitheemse vlinder en een vlinder van bij ons, toch doen dergelijke fouten afbreuk aan de journalistieke geloofwaardigheid. Wat foto's betreft is de zaak nochtans eenvoudig: gebruik voor inheemse soorten beelden van betrouwbare, gespecialiseerde fotoagentschappen. Of kijk bij de traditionele agentschappen uitdrukkelijk naar de soortnamen in de caption.

Een kwalitatief hoogstaande en uitgebreide beeldbank over West-Europese natuur is te vinden op www.vilda.be. Via de Nederlandstalige zoekfuncties zijn alle gewervelde dieren van de Benelux snel te vinden, naast een ruime keuze aan ongewervelden en planten. De webshop levert foto's direct na online bestelling en vilda biedt speciale tarieven voor krantenklanten.

Nederlandse tegenhangers zijn onder andere www.buitenbeeld.nl, met een ruim bestand van inheems fauna en flora, en www.fotonatura.nl. De Franstalige site www.biosphoto.com heeft ook een uitgebreid aanbod, maar de zoekfunctie aanvaardt enkel Engelse soortnamen, wat de kans op zoekfouten verhoogt. Gratis topbeelden, maar enkel raadpleegbaar met Engelse zoektermen, zijn te vinden op www.ecnc.org/publications/freenatureimages.

Van de traditionele beeldbanken heeft Belga een uitgebreid

aanbod aan natuurbeelden, soms via freelance natuurfotografen aangeleverd. Er is een groot aanbod inheemse soorten, weliswaar minder ruim dan de gespecialiseerde beeldbanken. Zoeken verloopt in het Engels of via de wetenschappelijke naam.

Interessant is ook de website www.species.be van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN). In de Belgische soortenlijst staat informatie, en ook steeds meer beeld, van meer dan 32.000 in ons land voorkomende dieren, planten en schimmels.

Matkop-platkop

Maar niet alleen met de fotokeuze loopt het fout. Ook in de eigenlijke berichtgeving worden veel fouten gemaakt, zegt Dominique Verbelen van Natuurpunt. "Een gesprek met een journalist over het bruin blauwtje bijvoorbeeld, een dagvlinder, leidde tot een uitvoerig artikel over het blauw bruintje. Een ander telefoontje over het langzaam verdwijnen van de matkop, een inheemse mezensoort, kreeg de volgende dag zijn krantenbeslag in een bijdrage over de platkop. Een journalist heeft een keer de hazelworm, een pootloze hagedis, omgetoverd in een zespotige hagedis. En een collega-verslaggever metamorfoseerde een ruigpootbuizerd in een ringpootbuizerd. De lijst is omzeggens on-eindig lang."

Slechts weinig media hebben nog echte natuurspecialisten in dienst. "Voor een doorsnee journalist klinkt platkop even aanmerkelijk als matkop, en ringpoot even goed als ruigpoot", geeft Dominique Verbelen toe. "Maar waarom dan het artikel voor publicatie niet nog eens terugkoppelen naar de informatiebron? Dat zou al heel wat

Een Europese zeearend. Niet te verwarren met zijn Amerikaanse soortgenoot, die vaak in de plaats wordt getoond. (Foto Norbert Huys/Fennec Films)

fouten kunnen schelen. Vaak steken journalisten zelf ook nog een onkundig tandje bij. Bruinvissen veranderen in krantenberichtgeving vaak in vissen, terwijl het zoogdieren zijn. Torenvalken, een inheemse roofvogel, worden dan weer omschreven als een exotische soort." Bij twijfel kan ook hier de website www.species.be van het KBIN soelaas bieden.

Nog een woordje over de schrijfwijze van termen in de natuursfeer. Dier, plant- en fruitnamen zijn soortnamen, en krijgen in de regel dus geen hoofdletter. Dat geldt ook voor

soortnamen die naar een eigenaam zijn genoemd, zegt Stef Croon van de Taaltelefoon. Denk aan het przewalskipaard. En hetzelfde geldt voor soortnamen die door een of meer bijvoeglijke naamwoorden worden voorafgegaan, vale gier of blauwe vinvis bijvoorbeeld.

Soortnamen als Vlaamse gaai of Duitse herdershond krijgen wél een hoofdletter, omdat 'Vlaamse' en 'Duitse' afleidingen zijn van aardrijkskundige eigennamen. Afleidingen van aardrijkskundige namen als soortnaam worden dan weer met een klein letter geschreven, voorbeeld daarvan is galapagosschildpad. Meer informatie op <http://taaladvies.net/taal/advies/vraag/1142>.

In de wetenschappelijke (Latijnse) naam krijgt de geslachtsnaam een hoofdletter, en de soortnaam een kleine letter, zoals in *Canis lupus*. De wetenschappelijke namen worden overigens cursief gedrukt. Doorgaans schrijven wetenschappers een letter van de (Nederlandse) soortnaam ook met een hoofdletter, om verwarring in teksten te vermijden. Zo is de Kleine vos (*Aglais urticae*) een dagvlinder, terwijl met kleine Vos (*Vulpes vulpes*) het zoogdier wordt bedoeld. "Er zat een kleine vos in de tuin" is dan wel correct volgens de Nederlandse Taalunie, maar kan niettemin voor verwarring zorgen omtrent de diersoort waarover het gaat.

Slechts weinig media hebben nog echte natuurspecialisten in dienst.

SCHEEF BEKEKEN

"Opiniebeïnvloeding is moeilijker dan voorlichters en spindoctors hun opdrachtgevers wijsmaken. Die kunnen tot op zekere hoogte de klassieke media bespelen, maar veel moeilijker de massapsychologische stroomversnellingen die we nu zien. Die zijn veel grilliger en sneller. Een politicus is de ene dag een held en een halve misdadiger de volgende. Kritische acties van burgers en consumenten op sociale netwerken vallen amper in de hand te houden."

Massapsycholoog Jaap Van Ginneken in *Knack Weekend* van 18 april 2012

"Ik droom van een programma waarin ik nog eens uren met mensen kan praten, zoals *Zomergasten* op Nederland 3. En dan niet met politici, maar met een breed scala aan mensen. En verder is het mijn droom om te blijven doen wat ik doe, met mijn collega Indra Dewitte, met de ploeg mensen met wie ik werk. Blijven doen wat je doet, is soms ook goed."

Ivan De Vadder (VRT-tv) in *Nina / Het Laatste Nieuws* van 21 april 2012

"Ik heb nooit iemand gezien die zo kwalijk met vrouwen omging als DSK. Een portret schrijven van die man zonder dat element zou een leugen zijn geweest. Dat is alsof je een portret van Michel Daerden zou schrijven zonder te melden dat hij altijd dronken is. Toch heb ik met dat portret van DSK veel problemen gekregen, ook binnen mijn eigen krant *Libération*."

Jean Quatremer, Brussel-correspondent van de Franse krant *Libération*, in *De Morgen* van 30 maart 2012

"Tv kijken en tegelijk je tablet gebruiken geeft je de indruk dat je heel efficiënt bezig bent. Maar in feite kun je op die manier amper een nuttige prestatie leveren. En vooral: je hersenen krijgen niet de gelegenheid om te verwerken wat je ziet en leest. En dus onthoud je dat niet. (...) Een tablet zet – meer dan een smartphone of laptop – aan tot overdreven multitasking. Dat komt wellicht omdat een tablet gebruiken zo verdraaid aangenaam is."

Dominique Deckmyn in *De Standaard* van 18 april 2012

"Les échanges communautaires de journalistes sont positifs, car on est confronté à l'autre. Moi qui serai entouré de Flamands chez VT4, je garderai ma sensibilité wallonne, mais on se comprendra mieux. Il faut sortir des cloisonnements qui emprisonnent les médias."

Christophe Deborsu in *Le Soir Magazine* van 31 maart 2012

"De subjectieve berichtgeving van de RTBF en *Le Soir* over Vlaamse opiniemakers en politici brengt Vlaanderen erg veel schade toe. Omdat het buitenland zich bijna uitsluitend via Franstalige media over ons land informeert. De Vlaamse regering heeft inspanningen gedaan om dat te veranderen, maar het blijft een probleem."

Yves Leterme in *Gazet van Antwerpen* van 3 april 2012

"Nederlandse journalisten zijn meer dan hun Vlaamse collega's betrokken bij de hele krant in plaats van dat ze zich alleen bekommeren om hun eigen artikel. Dat is het Hollandse polderen: met zijn allen maken dat de dijken het houden. Tot de secretaresse toe, iedereen moet zijn mening ventileren over ieder onderdeel van de krant. Zo heeft *NRC 205* hoofdredacteurs."

Peter Vandermeersch, hoofdredacteur van *NRC Handelsblad*, in *DeMorgenMagazine* van 14 april 2012

"Dat Tim Verheyden de VTM-redactie verlaat voor de VRT, is een groot verlies voor ons. We hebben heel veel in hem geïnvesteerd. Zo is hij op kosten van het VTM-nieuws zes maanden in New York gaan studeren om zich te vervolmaken in *storytelling*. Het is jammer dat hij bij ons vertrekt op een moment dat hij topspits zou worden."

Bart Van Doorne, hoofdredacteur VTM-nieuws, in *De Standaard* van 17 april 2012

Het verdoken journalistieke leven van HENDRIK CONSCIENCE

Aad van Maanen

Hendrik Conscience blijft, exact twee eeuwen na zijn geboorte, vooral bekend als schrijver van grote romans. Maar hij maakte ook uitstapjes in de journalistiek.

In 1912 werd de honderdste geboortedag van Hendrik Conscience in Antwerpen groots gevierd met een stoet van praalwagens. Daarop waren taferelen uit de romans van de grote schrijver uitgebeeld. Nu, nog eens honderd jaar later, roept Hendrik niet meer zoveel enthousiasme op. Toch blijft zijn betekenis voor de Vlaamse letteren groot genoeg om ook nog bij zijn 200ste geboortedag stil te staan. In dit blad mag dan even de aandacht uitgaan naar de korte uitstapjes van Conscience in de journalistiek.

Toen Conscience met zijn eerste romans succes had, ging hij een prominente rol spelen in de ontluikende Vlaamse beweging. Met enkele vrienden en medestanders, onder wie Theodoor van Ryswyck, Jan de Laet en Michiel van der Voort, verzette hij zich tegen de verfransing van het openbare leven in België, die na 1830 was ingezet. Een groepje flaminganten verenigde zich in het begin van de jaren '40 in een geheim genootschap, de Hermans genoemd. In die kring ontstond het idee een Vlaams dagblad op te richten. Er bestonden wel Vlaamse kranten in diverse steden, maar die verschenen hoogstens drie keer per week. En de Franstalige pers was toonaangevend, ook in alle Vlaamse steden. Vrijwel de hele bourgeoisie sprak en las Frans. Conscience en zijn vrienden wilden een echte, dagelijks verschijnende krant, die weerwerk zou bieden aan de Franstalige bladen, zo vertelt Els de Bens in haar in 1968 verschenen monografie over het blad. En ze vonden dat die krant moest verschijnen in het politieke hart van het land, in Brussel. Conscience, De Laet en Van Ryswyck trokken in de laatste maanden van 1843 heel Vlaanderen door op zoek naar geldschieters en abonnees. Geen

eenvoudige opdracht, want kranten waren vooral door het dagbladzegel – een taks – relatief duur. Betrekkelijk weinig Vlamingen waren voldoende ontwikkeld en bemiddeld om een abonnement op een luxeproduct als een dagblad te nemen. Een ruime bijdrage van de advocaat/journalist/flamingant Lucien Jottrand bracht uiteindelijk toch voldoende geld bijeen om van start te gaan. De krant kreeg de naam *Vlaamsch België* en de redactie zou bestaan uit drie Antwerpse letterkundigen: Jan de Laet als hoofdredacteur, bijgestaan door Domien Sleenckx en Jaak van de Velde. De

Laet was van dit drietal de oudste, met enige faam als dichter en schrijver, en de enige met iet of wat journalistieke ervaring. De andere twee waren betrekkelijke nieuwkomers in de letterkunde, en groentjes op journalistiek gebied. Ze kregen een jaarwedde van 2000 frank, een heel behoorlijk salaris voor die tijd. De abonnementsprijs werd laag gehouden: 36 frank voor een heel jaar.

Op 1 januari 1844 verscheen het eerste nummer van *Vlaamsch België*. Een krant van vier bladzijden, zoals vrijwel alle kranten van toen. Ze werd opgemaakt volgens het gangbare patroon, met een "staatkundig overzicht", binnen- en buitenlands nieuws en faits divers. De krant opende uiteraard met een bericht aan de lezers. De Vlaamse letterkunde heeft al veel bereikt, zo schreef de redactie, maar "in het journalismus bekleedt zy in geener voege de rang die heur van regtswege toekomt. (...) Aen deze gaping is Vlaamsch België zyn bestaen verschuldigd." Op de eerste pagina werd ook met enige trots vermeld dat vrijwel alle belangrijke Vlaamse letterkundigen aan het blad zouden meewerken. Conscience stond bovenaan het lijstje, en hij was een van de weinigen die ook daadwerkelijk materiaal leverden voor de krant. Speciaal voor dit blad schreef hij het feuilleton *Graef Hugo van Craenhove*.

Na enkele dagen werd De Laet ziek. Prompt spoorde Conscience naar Brussel om op de redactie een handje toe te steken. Hij moest het feuilleton daarvoor onderbreken. Wie wat schreef in de krant, valt niet of nauwelijks meer te achterhalen. Vrijwel alle stukken verschenen anoniem. Maar waarschijnlijk schreef Conscience een aanzienlijk aantal bijdragen. De redacteuren van de krant beperkten zich voornamelijk tot commentaren en berichtgeving over de 'Vlaamse zaak'. Het overige nieuws, uit binnen- en buitenland, werd uit andere bladen overgenomen. De krant had het vanaf het begin moeilijk om het hoofd boven water te houden. Er was eigenlijk te weinig kapitaal, en het aantal abonnees bleef aan de magere kant, met een piek van ruim 400 in de periode april-juni. Ter vergelijking: de toonaangevende Antwerpse krant *Le Précurseur* had er 867. Daar kwam bij dat er grote onenigheid ontstond onder de

Standbeeld van Hendrik Conscience, opgetooid door actievoerders van het *Vlaams Belang* in 2008. (Foto Herwig Vergult / Belga)

drie redacteuren, zowel wat betreft het praktische werk op de redactie als de politieke lijn. De problemen stapelden zich op en in november werd de krant opgedoekt. Al de volgende dag kwamen Sleeckx en Van de Velde met een nieuwe krant op de proppen, *De Vlaemsche Belgen*. Aan het adres van De Laet formuleerden ze ernstige verwijten, onder meer dat hij zijn werk op de redactie had verwaarloosd uit verregaande luiheid. Het kwam daarna nooit meer goed tussen De Laet en Sleeckx. Conscience was niet meer betrokken bij *De Vlaemsche Belgen*. Maar ook deze krant was geen lang leven beschoren: ze werd in juni 1845, na amper zeven maanden, opgedoekt.

Satire

De rol van Conscience in de journalistiek was nog niet uitgespeeld. In 1848 vormde hij met Lodewijk Vleeschouwer en opnieuw De Laet de redactie van een satirisch weekblad, *De Roskam*. De satire in dit blad kwam vooral van Vleeschouwer. De inbreng van Conscience bleef beperkt tot meer serieuze stukken, zoals een uitvoerig pleidooi voor een eenheidspartij die enkele Vlaamse eisen moest realiseren, waaronder de eis dat ambtenaren in de Vlaamse provincies de 'taal des

volks' machtig zouden zijn. Opmerkelijke andere eis: het staatsbestuur zal, *door eene krachtdadige toelage*, openbare dagbladen aanmoedigen die de inwoners van Vlaanderen en Wallonië informeren over wat er in het andere landsgedeelte gaande is.

In deze periode had Conscience zelfs politieke ambities, om te proberen de eisen van de Vlaamse beweging langs die weg te realiseren. In 1851 deed hij een gooi naar een zetel in de Antwerpse gemeenteraad, maar hij kwam een honderdtal stemmen te kort. Erger vond hij de modder die tijdens de campagne naar zijn hoofd was geslingerd. Om op verhaal te komen, trok hij zich enkele maanden terug in de Kempen. In 1857 kreeg hij tot zijn tevredenheid een baantje als arrondissementscommissaris in Kortrijk, wat hem toeliet Antwerpen definitief de rug toe te keren.

Antwerpen vergat hém echter niet. In 1881, bij de verschijning van zijn honderdste boek, waren er grote Consciencefeesten. En in 1883 werd voor hem – nog bij leven! – een standbeeld onthuld, op het plein dat naar hem werd genoemd. Hij overleed enkele weken later. Zijn begrafenis op het Kielkerkhof werd een massamanifestatie, met een hele reeks ronkende toespraken, de aanwezigheid van tientallen culturele verenigingen en duizenden mensen langs de route.

DOOR AVBB 'GEADOPTEEERDE' TURKSE JOURNALIST VAN ISOLATIE NAAR STRAFCEL

Philippe Leruth
Ondervoorzitter EFJ
(Europese Federatie van Journalisten)

De journalisten die nog altijd vastzitten in de gevangenis van Silivri, op een honderdtal kilometer van Istanbul, hebben op 12 maart even gejuicht. De rechtbank van Istanbul beval die ochtend de vrijlating van vier van hen. Maar van een echte feeststemming kan nog geen sprake zijn. Er zitten nog veel journalisten vast, onder wie de door de AVBB 'geadopteerde' Bariş Terkoglu.

De advocaten hadden de vrijlating van alle gedetineerde journalisten gevraagd, terwijl er dus maar vier de cel hebben mogen verlaten. En dan nog moet dit worden gerelativeerd: de journalisten blijven wel vervolgd. Eén van hen is vrijgelaten wegens zijn slechte gezondheidstoestand. En Ahmet Şik en Nedim Şener zijn dan weer 'vedetten' onder de Turkse journalisten. Met hun vrijlating heeft de Turkse overheid zichtbaar de publieke opinie willen sussen.

Tegelijkertijd heeft de rechtbank de zaak tegen de journalisten uitgesteld tot 18 juni, tot grote frustratie van Bariş Terkoglu, zegt zijn echtgenote Özge. "Maar intussen heeft hij wel weer wat moed gevat", voegt ze er onmiddellijk aan toe. Dat de door AVBB 'geadopteerde' journalist moreel gesterkt is, heeft ook te maken met het feit dat hij nu niet meer geïsoleerd zit. Hij deelt nu een cel met Tuncay Özkan, die al meer dan een jaar in isolatie zat. Het slechte nieuws is dat beide journalisten in een blok van vijf strafcellen zitten die zeer vochtig en vooral heel klein zijn. "Als je beide armen strekt, raak je bijna de twee muren", zegt Özge. "Gelukkig hebben de cipiers de deuren van die cellen opgedaan. Maar het belangrijkste

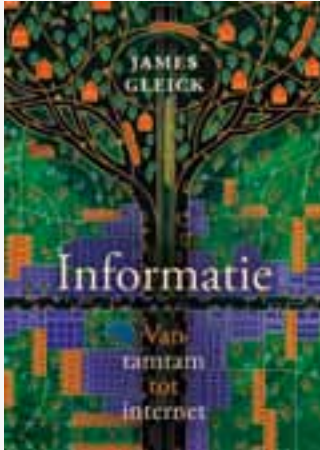
blijft dat ze niet langer geïsoleerd zitten, want zo'n isolatie kun je toch als een psychische marteling zien."

"Meer dan ooit is de internationale aandacht heel belangrijk", drukt de jonge echtgenote ons op het hart. Maar de internationale context is ongunstig: op 1 april is in Turkije een topbijeenkomst over Syrië gehouden, en er mag worden gevreesd dat de druk op de Erdogan-regering wegens schending van de persvrijheid zal afnemen. Intussen stijgt wel de druk op de Turkse vakbond van journalisten, de TGS, en op zijn voorzitter Ercan Ipekci, lid van de bestuursraad van de EFJ, "ongetwijfeld wegens zijn nationaal en internationaal protest tegen de arrestatie van journalisten".

De vrijgelaten Ahmet Şik is onlangs ontvangen door de voorzitter van het Europees Parlement, Martin Schulz. Dat is bemoedigend voor al wie voor de vrijlating van het honderdtal gedetineerde Turkse journalisten blijft vechten. In België heeft zowel premier Elio Di Rupo als minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders het tot nu toe niet nodig geacht de brief te beantwoorden die de AVBB begin januari aan hen heeft gestuurd.

James Gleick**Informatie. Van tamtam tot internet***De Bezige Bij*

Ondanks de wat misleidende ondertitel van de Nederlandse vertaler biedt dit robuuste werk geen chronologisch overzicht van alle informatiekanalen van de oertijd tot nu. Vooral het wetenschappelijke begrip informatie staat hier centraal. Informatiekunde is een relatief recente tak van de wetenschap, maar heeft wel zijn wortels in onder meer wiskunde, fysica en taalkunde. Gleick neemt de lezer mee op een fascinerende reis langs sleutelfiguren in de geschiedenis van de informatie, zoals Babbage, Morse en Shannon. En hij toont ons hoe ze allen – soms totaal onwetend van elkaar of zelfs onwetend van wat hun ontdekking precies inhield – hun steentje hebben bijgedragen tot het voorlopige hoogtepunt in de informatiegeschiedenis: computer en internet.

De auteur gaat diep in op de wetenschappelijke en vooral wiskundige kant, wat van het boek zeker geen hapklare brok maakt. Maar het biedt wel een boeiende kijk op het wetenschappelijke begrip informatie en haar historische wortels.

Paul Van Damme en Stijn Van de Perre**Zonder woorden? Een geschiedenis van België in spotprenten***Pelckmans*

Een boek van wel zeer groot formaat (je hebt al een ruime salontafel nodig), maar op die manier komen natuurlijk de spotprenten het best tot hun recht. En er is duidelijk nogal gespot in de afgelopen 182 jaar. De samenstellers vertellen geen chronologisch verhaal, maar lichten een aantal belangrijke thema's uit onze geschiedenis. Na een algemene uitleg over een onderwerp volgen telkens drie bladzijden met spotprenten uit diverse tijden om dat onderwerp te illustreren. Zo komen er veel politieke kwesties aan bod, maar ook religie, sociaaleconomische thema's, et cetera. Omdat zulke spotprenten altijd op de actualiteit gebaseerd zijn, zijn vele ervan voor ons niet meer direct begrijpbaar. Daarom is bij elke prent enige uitleg verschaft. Een noodzakelijk kwaad, want op die manier verlies je natuurlijk wel een stuk van het komische aspect van een spotprent.

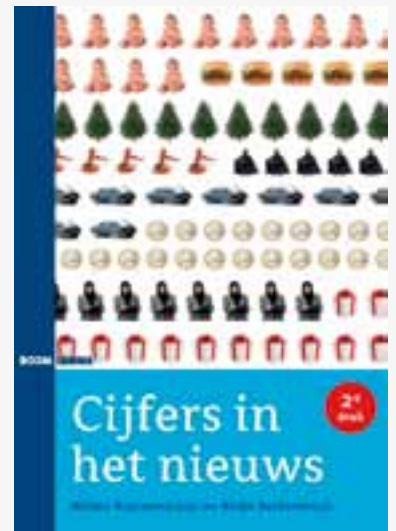
Lijnscherp. Geert Hoste kijkt naar 50 jaar Cartoons*Davidfonds Uitgeverij*

Naar aanleiding van de 50ste verjaardag van het Internationaal Cartoonfestival van Knokke-Heist heeft Geert Hoste een persoonlijke keuze gemaakt uit de grappigste prenten van de voorbije vijftig jaar. Hij heeft zich daarbij vooral laten leiden door de vraag welke cartoons vandaag de dag nog actueel zijn. En wat blijkt? Alleen de mogelijke splitsing van België heeft als politiek onderwerp die jaren overleefd. De Koude

Oorlog is voorbij, Mao is al decennia lang dood en vrouwelijk naakt is al lang geen taboe meer, maar de staatsvorming blijft een favoriet onderwerp voor Belgische cartoonisten. Dat wil niet zeggen dat dit boekje een gebrek aan diversiteit of aan tekenstijlen zou vertonen: je vindt er namelijk inzendingen van over heel de wereld. Vooral de vroegere Oostbloklanden blijken sterk vertegenwoordigd.

Willem Koetsenruiter en Rinke Berkenbosch**Cijfers in het nieuws***Boom Lemma*

Dit zeer handige leerboek voor de beginnende journalist kent al een tweede druk. En terecht, want journalisten zijn vaak niet echt thuis in de meer abstracte wereld van de wiskunde. Terwijl dat toch ook noodzakelijke kennis is, zeker als je met statistieken te maken krijgt. Hoe kun je anders beoordelen of bijvoorbeeld een bedrijf je wat op de mouw probeert te spelden met al te positieve cijfers? En hoe kun je van een hoop cijfertabellen een begrijpelijke tekst maken voor krant of televisie als je een soort cijferfobie hebt gecultiveerd? Dit boek staat stil bij een aantal basisbegrippen die voor journalisten van nut zijn. Er wordt gewezen op vaak voorkomende fouten en er wordt dieper ingegaan op onder meer het maken van tabellen en grafieken. Mooi meegenomen is dat het ook nog eens in een aangename stijl is geschreven, met talrijke voorbeelden uit de praktijk en met verwijzingen naar verdere literatuur.

Roger Schoemans**Amulet***Davidfonds Uitgeverij*

De actiethrillers met persfotograaf Geo Joosten in de hoofdrol worden voortgezet met dit achtste boek in de serie. En we vinden er de bekende ingrediënten: de durfal fotograaf, de kommaneukende journalist, de al dan niet snuggere speurders en een hoop speciaal volk, verankerd in de Limburgse klei. In dit geval speelt de 'barakkenfamilie' Jamart een belangrijke rol. Wanneer een van hen het lijkje van een Afrikaanse albinobaby opgraaft, gaan de poppen aan het dansen. Frustraties die al generaties lang zijn meege dragen, worden plots bijzonder actueel en leiden tot geheimzinnige verdwijningen en moord. Geruchten over rituele moorden doen al snel de ronde en geven de pers alle gelegenheid haar sensatiezucht uit te leven. En Joosten slaagt er natuurlijk altijd weer in de meest exclusieve foto's te nemen. Zo kan hij een centje bijverdienen en *en passant* de moordenaar op de hielen zitten.

Advies over een vraag van de Privacycommissie CBPL met betrekking tot een reportage in *Het Nieuwsblad*

Met een brief van 9 december 2011 vraagt de heer Willem Debeuckelaere, Voorzitter van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL), om een advies van de Raad voor de Journalistiek. Aanleiding is een klacht bij de CBPL van de heer S. met betrekking tot een reportage in *Het Nieuwsblad* van 3 juli 2010 onder de titel 'Onze reporter fietst langs optrekjes allerrijksten – Miljonairroute leidt je door het Texas van Vlaanderen'. (...)

DE FEITEN

Op 3 juli 2010 publiceert *Het Nieuwsblad* een reportage waarin een journalist verslag uitbrengt van een fietstoer langs de woningen van een aantal gefortuneerde bedrijfsleiders. Aanleiding van die fietstocht is een actie van de PVDA waarbij de partij haar brochure met als titel 'Dallasroute – Miljonairroute' onder de aandacht wil brengen. De brochure is opgevat als een fietsroute met bijhorende gids die kadert in een campagne rond de zogenaamde miljonairstaks.

De reporter van *Het Nieuwsblad* volgde een eigen variant van de fietsroute zoals beschreven in de brochure. Zo wordt de heer S. weliswaar in de marge van de brochure vermeld, met vermelding van zijn woonplaats, maar die komt niet voor op de fietsroute van de PVDA. De reporter vermeldt de heer S. in de volgende context: "Van hieruit gaat het richting B. waar we op zoek gaan naar het landhuis van S. in het meest landelijke deel van het dorp aan de ...straat. Hier keren de rust en discretie van het begin van de route weer helemaal terug. We zien een lange oprijlaan met een poort en in de verte vangen we een glimp op van de gebouwen. We durven gokken dat die er duur uit zien."

Naar aanleiding daarvan heeft S. een klacht ingediend bij de CBPL. De klager uit twee bezwaren, zowel ten aanzien van de brochure van de PVDA als ten aanzien van het krantenartikel:

- Zijn privéwoonplaats is vertrouwelijke informatie die hij afgeschermd wenst te houden van het brede publiek.
- De beweringen door de PVDA gedaan over zijn vermogen zijn volkomen ongefundeerd, wat zijn reputatie schaadt en een volledig verkeerd beeld van zijn persoon geeft. Het krantenartikel geeft hieraan verder ruchtbaarheid. (...)

ADVIES

1. De Raad voor de Journalistiek kan alleen een uitspraak doen over het artikel in *Het Nieuwsblad*. De Raad kan geen uitspraak doen over de brochure en de campagne van de PVDA, vermits het hier om een publicatie van een politieke partij gaat die kadert in een politieke campagne, en niet om een journalistiek product.

2. Wat zegt de Code van de Raad voor de Journalistiek?

Art. 23 van de Code bepaalt dat de journalist het privéleven van personen respecteert en niet verder aantast dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving. De vraag is of de publicatie in *Het Nieuwsblad* in strijd is met dit artikel.

- Gegevens over de privéwoonplaats behoren in principe tot iemands persoonlijke gegevens en bekendmaking ervan in de media kan een schending van het privéleven betekenen.
- Publieke figuren hebben ook recht op respect voor hun privéleven, maar zij moeten aanvaarden dat bepaalde privégegevens openbaar kunnen worden gemaakt in de media. Daarbij moet een belangenafweging worden gemaakt tussen het recht op informatie en het respect voor het privéleven.
- Bij deze belangenafweging is het volgens de Raad beslissend of de berichtgeving bijdraagt aan het maatschappelijke debat, met andere woorden de nieuwswaarde en het maatschappelijke belang van de berichtgeving.
- De aantasting van het privéleven mag niet verder gaan dan noodzakelijk voor het maatschappelijk belang van de berichtgeving. Zo moet de maatschappelijke relevantie duidelijk uit het artikel blijken. Bovendien wordt rekening gehouden met de vorm en de inhoud van de berichtgeving.
- Ook de bekendheid en/of de functie van de persoon in kwestie spelen in de afweging een belangrijke rol.

3. Toetsing aan de Code

- De publicatie in *Het Nieuwsblad* wordt uitdrukkelijk gekaderd in een campagne van de PVDA die met haar 'miljonairroute' op een ludieke manier aandacht wil vragen voor de zogenaamde miljonairstaks die de partij op de politieke agenda heeft geplaatst. Het artikel levert dan ook een bijdrage aan een maatschappelijk debat over een vermogensbelasting dat onmiskenbaar in de publieke belangstelling staat en wordt ook uitdrukkelijk in dat kader gesitueerd.
- Klager is als politicus en als bedrijfsleider een uitgesproken publieke figuur. Hij wordt in de campagne van de PVDA uitdrukkelijk genoemd, ook al ligt zijn woonplaats niet langs de door PVDA uitgestippelde 'Miljonairroute'. De informatie in het artikel betreft weliswaar een aspect van zijn privéleven, maar het onderwerp van het artikel en de maatschappelijke context houden wel degelijk verband met zijn publieke functies.
- De enkele vermelding van een straatnaam en van enkele details over de oprijlaan die gemakkelijk vanaf de straat, die als openbaar domein voor iedereen toegankelijk is, zichtbaar zijn, vormen geen overdreven of disproporionele inbreuk op het privéleven in verhouding tot het maatschappelijke belang van de campagne die in het artikel wordt beschreven.
- Het enkele feit dat *Het Nieuwsblad* een reportage wijdt aan de 'Miljonairroute' van de PVDA, en dus volgens klager 'verder ruchtbaarheid' geeft aan dit politieke initiatief, waarbij klager uitdrukkelijk wordt vermeld, kan niet als een beroepsethische fout worden beschouwd. In het artikel zelf worden geen ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen geuit die de eer en de goede naam betreffen.

Brussel, 12 april 2012

O In deze maandelijkse rubriek duikt **Manu Adriaens** in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek. Letter na letter ontdoet hij memorabilia uit het rijkgevulde media-archief van het stof: opmerkelijke uitspraken van perslui uit de afgelopen decennia, miniverhaaltjes die minstens een glimlach opwekken, wijsheden van oude ratten voor beginners in het vak. Een abecedarium voorbij de waan van de dag.

Objectief

Definitie door Rik De Saedeleer, de grootvader van de Vlaamse voetbaljournalistiek: "Voor de meeste mensen geldt: objectief is dat wat strookt met hun eigen mening, zowel wat de sport als de rest van het nieuws betreft. Als televisiecommentator was ik dus eigenlijk maar tevreden als ik langs beide kanten de kritiek kreeg dat ik partijdig was. Eén keer is het me gebeurd dat een supporter van een ploeg, die net nogal zwak gepresteerd had in een Europese voetbalwedstrijd, me kwam zeggen: 'Uw commentaar was echt formidabel.' Als ik die man zijn ploeg beter had gemaakt dan hijzelf vond, dan zat er wat fout, dan moet ik ergens over de schreef zijn gegaan."

Obsceen

Misschien wel dé opmerkelijkste gast van alle jaargangen van de VTM-talkshow *Luc* was de vrouw die met 235 mannen na elkaar de liefde had bedreven. Eindredacteur Jan Van den Berghe kon er jaren later nog smakelijk over vertellen in *Humo*: "Heel Vlaanderen viel over ons heen. Die opschudding verbaasde me oprecht. Als je Rabelais leest, kom je wel obscenere dingen tegen. Het gesprek zelf hebben we trouwens heel netjes gehouden. Ik had met interviewer Luc Appermont afgesproken: 'Geen rare wenkbrauwen, geen lachjes.' En met die vrouw: 'Geen vierletterwoorden.' Ze wilde oorspronkelijk haar kind van zes naar de studio meebrengen, maar dat heb ik niet toegestaan. Dát vond ik erover."

Ode

Birgit Van Mol
(foto Olivier Matthys/Belgo)

Hoeveel nieuwsankers valt de eer te beurt dat een gedicht aan hen wordt gewijd? Birgit van Mol behoort tot die categorie. De auteur van het gedicht is Jef Rademakers, de Nederlandse televisieproducent (bedenker van onder meer het format *Klasgenoten*) die naar Vlaanderen verhuisde om er te rentenieren. Het kijken naar het VTM-nieuws blijft voor hem duidelijk niet zonder gevolgen, getuige deze poëtische ontboezeming: "Soms droom ik van Birgit Van Mol./ Hoe zij op hoge hakken voor mij staat,/ natuurlijk naakt,/ hoe zij voorgoed het dichten overbodig maakt."

Wat vindt het onderwerp hier eigenlijk zelf van? Van Mol (in 2001 in *Humo*): "Dat gedicht kende ik helemaal niet. Hij heeft wel ooit een ander gedicht over me geschreven, met als titel 'Publieke vrouwen'. Ach, Jef Rademakers heeft zijn bewondering voor mij nooit onder stoelen of banken gestoken. We hebben elkaar nooit ontmoet, en hij heeft daarover in een interview gezegd: 'Het is beter dat onze relatie afstandelijk blijft.' Daar ben ik het volledig mee eens." (*lacht*)

Onafhankelijk

In een parfumtest van *Weekend Knack* verscheen ooit de opmerking dat het nieuwe parfum 'rook naar wc-eend', wat tot grote woede leidde bij producent L'Oréal. Hoofdreductrice Tessa Vermeiren blikte bij haar afscheid van het blad terug op die affaire. "Ik was toen ongelooflijk blij met de steun van Roulartabaas Rik De Nolf", vertelde ze in *De Morgen*. "Hij

praat wel met die adverteerder, maar hij zet geen druk op de redactie. Het heeft hem een jaar de grote budgetten van de L'Oréalgroep gekost. Als uitgever zoiets veil hebben voor de onafhankelijkheid van je journalistiek, dat vind ik grandioos. Dat is wat ik in Rik waardeer: dat hij een echte uitgever is, iemand die van papier houdt, die van bladen houdt, die weet waar hij mee bezig is. Een menselijke baas ook. Dat hij altijd de onafhankelijkheid van zijn journalisten heeft bewaakt, ook in onze sector, dat vind ik redelijk ongewoon. Bij de concurrentie gaat men plat op de buik."

Ondenikbaar

Joepie wordt tegenwoordig geleid door Sylvia Van Driessche. Er was een tijd – de jaren zeventig van de vorige eeuw – dat haar vader (beter gekend onder zijn pseudoniem Vic Dennis) een redacteur van het jongerenblad was. "De hele vedettencultuur is sindsdien ingrijpend veranderd", weet hij. "Toen ik bij *Joepie* werkte, ben ik drie keer op tournee geweest met Abba, omdat ik toevallig een goed contact had met hun manager. Zoiets zou nu ondenikbaar zijn.

Ik heb ooit drie uur met David Bowie gepraat. Ik moest op een gegeven moment zelfs zeggen: 'Sorry, ik moet nu echt naar huis, want ik moet morgen werken.' Ik zie het met een Robbie Williams niet meteen gebeuren. Vandaag worden al die sterren door een leger managers afgeschermd."

David Bowie
(foto Dorothea Müller/EPA/Belgo)

Onderhuids

Jean-Pierre Rondas voerde jarenlang voor *Klara* uitgebreide gesprekken met grote geesten uit binnen- en buitenland. Van zijn Vlaamsgezindheid maakte hij nooit een geheim. "Je kunt niet tegelijk journalist zijn en geen mening hebben", legde hij uit in *De Morgen*. "Sommigen laten het onderhuids blijken. In elke oogopslag van Kathleen Cools schuilt een mening. In elke grimas van Phara zit onderhuids een opvatting. Als Martine Tanghe haar neus wat optrekt, geeft ze een opinie. Ik heb altijd verkozen, op mijn positie, om vlakaf uit te komen voor mijn mening. De luisteraars apprecieerden die openheid wel. Ik heb nooit gedaan alsof."

Onderschat

Wouter Vandenhoute, tegenwoordig de eigenaar van *Humo*, tegen Rudy Vandendaele over hoe hij ooit als freelancer bij het magazine mocht beginnen: "Ik heb heel hard mijn best moeten doen om Guy Mortier ervan te overtuigen dat ik iets in mijn mars had. Maar toen het eenmaal zover was, bleek hij een fantastische baas te zijn. Ik heb twee, drie jaar met hart en ziel grote sportinterviews gemaakt, maar op een bepaald moment voelde ik dat het op was. Ik moest mezelf steeds meer dwingen, en de eenzaamheid van het schrijven begon zwaar door te wegen. Dat soort schrijven is het meest onderschatte vak in de media. Het vergt zoveel energie: voorbereiding, inleving en dan nog die klotetape uitschrijven. Mortier wilde ook nog dat je briljante inleidingen maakte: het kostte me soms een halve dag om een inleiding te schrijven waar ik een beetje tevreden over kon zijn."

Ondertiteling

Stijn Meuris zette zijn eerste stappen in de journalistiek bij *Het Belang van Limburg*. In een *Humo*-interview onthulde hij ooit zijn niet-alledaagse persoonlijke probleem: "Ik lijd aan een heel gek fenomeen – ik heb er al eens met mijn huisdokter over gesproken, maar die lachte mij gewoon uit: alles wat ik zie en hoor, dus ook dit gesprek, verschijnt in ondertitels voor mijn ogen. Dat heb ik al vanaf het moment dat ik kon lezen. Oké, dat is natuurlijk handig in mijn vak, omdat je op die manier weinig schrijffouten maakt. Maar het heeft één groot nadeel: 's nachts zie je je gedachten continu voor je ogen verschijnen, zoals op een tekstverwerker. Ik kan je verzekeren: dat is allesbehalve slaapbevorderend."

Onethisch

Herman De Coninck, de dichter die de boekenbijlage van *De Morgen* mee uit de grond stampte, kijkt in eigen boezem: "Critici zijn beroepshalve verkeerd-lezers. Het begint er al mee dat lezen natuurlijk nooit een beroep mag worden; je bent ook geen beroepseter of beroepswandelaar. Het is onethisch. Lezen doe je voor je plezier."

Onhoffelijk

Nogmaals Herman De Coninck: "Slecht schrijven is erg onhoffelijk tegenover de lezer." In een van zijn gedichten stelde hij – vijf jaar nadat hij de journalistiek had verlaten – zichzelf overigens als volgt voor: "Ik ben van *Humo* dus, van wat toen kon./ Dromen, protest en humor, die hetzelfde waren:/ onvermogen om saai te zijn. Ik ben on."

Frans Verleyen (foto België)

Onkuisheid

Hoofdredacteur Frans Verleyen in zijn 'Woord vooraf' van *Knack* van 17 maart 1982: "Indien Maria Magdalena een congres had kunnen houden over onkuisheid, zou dat erg geleken hebben op de bijeenkomst van de christendemocraten op de Heizel vorige zaterdag en zondag."

Ontwenningsverschijnsel

Marcel Van Nieuwenborgh haalt in *De Standaard* herinneringen op aan de tijd toen zijn krant nog gehuisvest was aan de Emile Jacqmainlaan in hartje Brussel: "Niet dat het nachtleven er bijster druk was. Je kon op de redactie werken met open ramen. Ik heb ooit een nachtedacteur gekend die toen uit verveling dodelijke auto-ongevallen verzon. De man was stevig aan de drank en als hij 's nachts 'droog viel', was dat vermoedelijk een van de ontwenningsverschijnselen. Hij kreeg dan een dwingende behoefte om zijn nut te bewijzen, en omdat er geen nieuws kwam, maakte hij dat maar zelf. Maar hij liet voor zijn gefingeerde verhalen wel de krant openbreken, de persen stilleggen en vormveranderingen uitvoeren. Dat heeft hij een paar maanden ongestoord kunnen volhouden. Tot de politie, die iedere morgen een paar versgedrukte krantjes kwam ophalen, in de gaten kreeg dat er bij herhaling melding werd gemaakt van dodelijke accidenten waar niemand van de manschappen was bijgeroepen."

Ontzag

Herman Selleslags, decennia lang de huisfotograaf van *Humo*, wordt aan een vraaggesprek onderworpen door redacteur Jan Hertoghs. Selleslags heeft een advies in petto voor zijn jongere collega's: "De meeste fotografen zijn te gespannen. Dat zie je vooral als ze erg bekende mensen moeten fotograferen. Ze zijn dan zo vervuld van ontzag dat het hen in de weg zit om een goeie foto te maken. Ik heb ooit eens zoveel bewondering

gehad voor Hugo Claus dat ik met mijn vader niet mee durfde te gaan om hem te fotograferen – onnozelaar dat ik was! En dat heb ik afgeleerd. Je bewondering mag niet omslaan in verlamming. Je moet eerder iets hebben van: *fuck*, jij bent ook maar een mens."

Onwettig

De rollen eens omgekeerd: Bart Steenhaut, muziekjournalist van *De Morgen*, wordt in zijn krant geïnterviewd door zanger Daan Stuyven. Laatstgenoemde wil weten of Steenhaut soms gebruik maakt van informatie die hem *off the record* wordt meegedeeld. "Nee, dat doe ik nooit, hoe verleidelijk het soms ook is", antwoordt de journalist. "Je zou eens moeten weten hoeveel onwettige kinderen in de Belgische muziekcène rondlopen waar wij keurig over zwijgen. Willy Sommers, *you are not alone!*"

Daan Stuyven (foto Dirk Woemans/Belgo)

Oog

Johan Struye schreef jarenlang prachtige stukken voor *Knack*, toen Frans Verleyen nog de hoofdredacteur van het magazine was. Struye bereikte geen hoge leeftijd, maar werd wel oud genoeg om de beperkingen van zijn eigen vak te kunnen inschatten. Zo zei hij eens: "Een journalist ziet soms onder zijn ogen de geschiedenis maken, vooral die geschiedenis die nooit geschreven zal worden. Ook niet door de journalist zelf."

Oorlogsreporter

Rudi Vranckx in zijn boek *Stemmen uit de oorlog* over de ruwe werkelijkheid waarmee hij in zijn vak omgaat: "Oorlog is iets heel intens, ook voor een reporter. Chaos, angst en pijn doen iets met de zintuigen. De stank van vuilnis die niet opgehaald wordt, de benzinewalm van een ontplofte wagen, de geur van het ontsmettingsproduct in de operatiezaal, het zweet van mensen die niet voldoende water hebben of elektriciteit voor de airconditioning. Wat me opvalt, is het kabaal in een oorlog, de kreten van angst, het geruzie, gehuil van familieleden. In een echte oorlog is er ook geen aangepaste Hollywoodmuziek, enkel de stiekeme stilte waarmee de soldaten in lijkzakken naar huis worden gevlogen."

Opdiene

"Kritiek hebben is niet moeilijk, maar ze in fijne stukjes snijden en opdienen met knapperig Frans brood, dát is iets anders!" (Kamagurka)

Openmaken

In 1965 presenteerden Jan Van Rompaey en Guy Mortier op de radio samen het kritische muziekprogramma *Andere en betere*. In een *Humo*-interview werd Van Rompaey gevraagd hoe hij terugblikte op die samenwerking met de jonge Guy Mortier. "Het was één grote ellende", glimlachte Van Rompaey. "Om te beginnen was Guy toen zowat de koning van de Leuvense cafés. Hij had trouwens een kot boven een café. Hoe vaak heb ik daar niet op de deur staan bonzen omdat we op antenne moesten. En hij deed niet open, hè, de schurk. Tot ik iets riep als: 'Openmaken! Politie!', dan stond hij er meteen, in zijn onderbroek. Ik heb het ooit meegemaakt dat ik hem aantrof met een man in zijn bed, ik zie het nog zo voor mijn ogen: een man met een baard. Guy wist bij God niet hoe die man naast hem was beland. En die man zelf ook niet."

Opgesloten

"Sommige intellectuelen zitten opgesloten in hun grijze

cellen." (Johan Anthierens, die als *Knack*-journalist een Bekende Vlaming werd toen hij deel ging uitmaken van het vaste panel van het populaire tv-programma *Wies Andersen Show*)

Opgezet

Welke van zijn reportages zou voormalig VRT-journalist Johan Depoortere liefst uit het collectieve geheugen willen wissen? Hij verklapte het in *De Standaard*: "Toen in 1989 in Roemenië het communistisch regime ineens stortte, zijn we met een reportageploeg halsoverkop naar Boekarest gereden. We hebben even halt gehouden in Timisoara, net voorbij de grens met Hongarije, om daar een reportage te maken over het pas ontdekte massagraf. Later brachten Duitse journalisten aan het licht dat het massagraf opgezet spel was. Ik vond het heel pijnlijk dat we ons zo in de luren hebben laten leggen. Achteraf bekeken was er inderdaad iets raars met die lijken. Ze waren dichtgenaaid, alsof ze geopereerd waren. Maar het verhaal van het massagraf was al in alle grote media verschenen. Op het kerkhof zeiden de mensen dat ze de slachtoffers de week ervoor nog op de markt hadden gezien. Dus geloofden wij het ook. Het bewijst wat massahysterie kan doen. Het toont ook de grenzen van de journalistiek. Je probeert er lessen uit te trekken, maar niets garandeert dat het je niet nog eens overkomt."

Oplossing

Voormalig minister Antoine Spinoy
(foto Belga)

Jacques Vandersichel, die kan terugblikken op een lange carrière bij de openbare omroep, herinnert zich nog de allereerste aanvaring met een politicus die hij had als eindredacteur van het televisiejournaal. Vandersichel: "Het gebeurde in 1963. Op een zondag bracht onze losse medewerker Eric Vertonghen een interview met de toenmalige minister Spinoy binnen. Het duurde zeven minuten en Spinoy had tegen onze medewerker gezegd:

'Alles of niks.' Zeven minuten vond ik veel te lang, zeker voor een journaal dat op zondag maar een kwartier duurde. Dus zei ik instinctief: 'Dan wordt het niks.' Daar was minister Spinoy natuurlijk allesbehalve gelukkig mee. Uiteindelijk slaagde hij erin met Paul Vandenbussche, de toenmalige grote baas van de openbare omroep, een oplossing uit te dokteren: het interview werd na het journaal uitgezonden als... een regeringsmededeling."

Oppassen

Twee lijvige boekdelen schreef Gaston Durnez vol over de geschiedenis van *De Standaard*. Paul Van den Abeele, fotograaf met een bijzondere staat van dienst, kon daarin onmogelijk ontbreken. "Aan zijn afkomst heeft hij een levenslange eerbied voor het ambachtelijke werk overgehouden", noteert Durnez over de man met wie hij zo vaak samen op reportage trok. Paul Van den Abeele kreeg op een bepaald moment door bewonderaars van zijn werk het etiket 'kunstfotograaf' opgeplakt, maar daar was hij zelf alvast niet op uit. Integendeel, geposeerde foto's vond hij meestal steriel, "te zeer lijkend op een gipsen beeld". Een veel groter compliment vond hij wat hij Lode Bostoën, voormalig hoofdredacteur van *De Standaard*, ooit over hem hoorde zeggen tegen iemand: "Met Van den Abeele moet je oppassen, want hij zou je op de foto durven zetten zoals je bent."

Overname

Mark Uytterhoeven in 1990 – één jaar na de oprichting van de commerciële zender VTM – tegen *Humo*: "De recentelijk door VTM aangeworven producer voor *De Sportshow* is Henk Van Nieuwenhove, toevallig een gewezen klasgenoot van me en een goede vriend gebleven. Zo komt het dat ik nu geregeld eens naar VTM telefoneer. Dan word ik eerst door een vriendelijke telefoniste begroet met de woorden: 'Hallo, met VTM', waarna ik het nooit kan laten onmiddellijk met een vervormde te stem te antwoorden: 'U spreekt met de openbare omroep. Hoeveel moet het kosten om de zaak over te nemen, alstublieft?'"

Overschat (1)

Paul Jambers overschouwt (in *De Standaard*) de eigen biotoop: "Tv-makers worden geweldig overschat. Ze zijn de goden van de Olympus geworden. Mensen die veel mogen zeggen, hoewel ze vaak weinig betekenen. En wat ze zeggen, wordt maximaal uitgegroot. Bij uitbreiding geldt dat voor iedereen die op tv komt."

Overschat (2)

Marc Reynebeau, redacteur van *De Standaard* en in het verleden al zo vaak te gast in de meest uiteenlopende tv-programma's, beaamt de hierboven vermelde Jambers-stelling: "Je ziet in televisieland veel opgeblazen ego's die te weinig met zichzelf lachen. Het rare met tv is dat het een soort heertje van je maakt. Zeg je: 'Ik heb een beetje dorst', dan stuiven er meteen drie mensen weg om een glas water voor je te halen. Ik zal dat nooit vanzelfsprekend vinden."

Overtreffend

"Als er iets middelmatiger is dan de Vlaamse film, is het de Vlaamse filmkritiek." (Marc Didden, die begin jaren tachtig van de vorige eeuw de *Humo*-redactie verliet om films te gaan draaien)

Marc Didden
(foto/Mark Renders)

Overvoerd

Zelfs Jan Wauters, de straks twee jaar overleden chef-sport van de VRT-radio, had al lang zijn bedenkingen in verband met de overvloed aan Europese voetbalwedstrijden op de televisie. 'Overvoerd' luidt de titel van een column, die opgenomen werd in zijn in 1997 verschenen boek *Tong uit de mond*: "Het smaakt saai en wekt weinig lust op, moeten we bekennen, zeker nu het tv-menu nog werd uitgebreid met oefenpotjes en opgewarmde kost van een toernooi hier en een toernooi daar. 't Is waar, dat is niet meer of niet minder dan de Whiskas-kost die als dagelijks tv-voer, en dan nog via bijna alle kanalen tegelijkertijd, aan de goegemeente wordt voorgezet. Slobberen, eens weglopen voor een kleine behoefte, kwijlen als het een beetje pikant wordt, er eens goed bij gaan liggen, geen gezeur om het hoofd, ons geluk en ons gelijk boven alles, en laten we daar vooral niet te veel of te diep over nadenken. Zo vult de ene avond zich na de andere, en als ze voetbal voorzetten, zullen we voetbal vreten, morgen is het alweer vergeten. Maar echt feestelijk is het nog zelden, dat kan ook moeilijk met bijna elke dag fastfood uit het kastje."

Bronnen: naast de vermelde boeken werd voor deze aflevering gebruik gemaakt van jaargangen van Humo, De Morgen, De Standaard, Knack en De Post.

Onder embargo

Oproep 1. Journalisten komen, gaan, en wisselen onderweg soms ook nog eens van werkplaats. Een bijkomend gevolg daarvan is dat de **VVJ** continu op zoek is naar actieve beroepsjournalisten die bereid zijn vertegenwoordigende mandaten voor de beroepsvereniging op te nemen.

Zo zijn we momenteel op zoek naar **twee nieuwe leden voor de Raad van Bestuur**: één dagbladjournalist en één persagentschapsjournalist.

Ook bij de **Erkenningscommissie** voor beroepsjournalisten zijn momenteel twee VVJ-mandaten in te vullen (1 effectief en 1 plaatsvervangend).

En verder zijn er nog enkele redacties waar op dit ogenblik geen **VVJ-redactie-afgevaardigde** actief is. Het gaat onder meer om *De Standaard*, *De Morgen* en *Humo*.

Oproep 2. Tussen 7 en 20 mei vinden nieuwe **sociale verkiezingen** plaats. Dan kiest ook het personeel van de mediahuizen nieuwe vakbondsafgevaardigden in de ondernemingsraad of het comité voor preventie en bescherming op het werk.

Bij deze onze klassieke, warme oproep aan alle journalisten die zijn aangesloten bij een kleurvakbond om (1) aan de sociale verkiezingen deel te nemen en (2) een stem uit te brengen voor **kandidaten die zelf journalist zijn** of de journalistieke zaak genegen zijn.

De **Raad voor de Journalistiek** publiceert een dezer dagen een nieuwe richtlijn over hoe media moeten omgaan met informatie en beelden die op het internet te vinden zijn. De aanleiding is de berichtgeving over de busramp in het Zwitserse Sierre, die aan 28 mensen het leven kostte.

Volgens de Raad kan het niet dat persoonsgebonden informatie op bijvoorbeeld een **schoolwebsite**, die in eerste orde voor de ouders is bedoeld, zomaar door redacties wordt overgenomen wanneer die school plots in het nieuws komt. Zie voor de tekst van de richtlijn www.rvdj.be.

Op diezelfde site is overigens ook het **jaarverslag 2011** van de Raad voor de Journalistiek beschikbaar. Dit bevestigt dat 2011 het drukste jaar is geweest in het tienjarige bestaan van de Raad. Er werden 75 nieuwe klachten genoteerd (een stijging met de helft in vergelijking met 2010), 23 uitspraken en drie adviezen.

Forum

Repliek op Muriel Evrard, hoofdredacteur van Belga

'ONS ONTSLAAN, DAT MAG; ONS DOOR HET SLIJK HALEN NIET'

Mejreme Parllaku-Azemi

Het interview met Muriel Evrard, de hoofdredactrice van Belga, in het februari-nummer van *De Journalist* is meer dan een reactie waard. Ik ben één van de acht die op 14 december 2011 bij Belga ontslagen zijn. Eén na één zijn we die dag door de directie ontboden en verzocht te vertrekken. Een zeer zware slag. Er vloeiden veel tranen, ook bij niet-ontslagen collega's. Ruim 24 jaar heb ik bij Belga gewerkt, meestal aan de internationale desk. Gedurende meer dan tien jaar heb ik de Europese actualiteit gevolgd, en ik specialiseerde me in de Balkan.

Uit bezorgdheid over de huidige slechte arbeidsvoorwaarden van veel journalisten heb ik me vorig jaar geëngageerd als bestuurslid van de AJP en de Belgische koepelvereniging AVBB. Als ik nu reageer op het interview met Muriel in *De Journalist*, is dat niet uit rancune. Wel omdat ik – op vraag van veel collega's zelf – wil voorkomen dat journalisten nog op zo'n manier worden behandeld.

Belga-journalisten werken hard, vaak 's avonds en tijdens weekends. De meesten van hen zijn drie-, vier- of vijftalig. Hun verantwoordelijkheden zijn belangrijk want hun werk wordt via de Belgische websites, kranten, radio en televisie verspreid. Ze verdienen dan ook alle respect. Toch kent bijna niemand hen. Ze zijn de anoniemen van de pers. En ik ben trots gedurende zoveel jaren een van hen te zijn geweest. Onder de acht ontslagen werknemers bevonden zich ook drie 'oudere' - en dus duurdere - journalisten. Eerst verklaarde

de directie van Belga publiek dat de ontslagen journalisten "zich niet aan het nieuwe concept konden aanpassen". Maar ook dat het collectief ontslag te maken had met economische redenen. Nu spreekt Muriel Evrard over mensen die "niet wilden mee-evolueren". En dat is onaanvaardbaar. Ons ontslaan, dat mag je, Muriel. Maar ons belasteren, dat mag niet. De jonge ontslagen journalisten behoren tot de 'generatie internet' en waren wel degelijk bereid "mee te evolueren". En ook de oudere ontslagen journalisten leefden wel degelijk mee met hun tijd. Het kan toch niet de bedoeling zijn met je verklaringen al de professionele perspectieven van de ontslagen journalisten te ruïneren?

Muriel Evrard is de eerste vrouwelijke hoofdredacteur van Belga, en ik heb haar daarvoor gefeliciteerd. Jammer genoeg is ze ook de eerste hoofdredacteur die acht personen – onder wie vijf vrouwen – heeft ontslagen zonder de ontslagprocedure na te leven. Ze zegt aan *De Journalist* dat de ontslagen niets met leeftijd te maken hadden. Toch merk ik dat er nog slechts ongeveer vijftien vijftigers en zestigers overblijven op de redactie, die ongeveer 90 journalisten telt.

Muriel Evrard wijt veel van de kritiek op haar nu aan jaloezie, omdat zij na haar job bij NRJ eerst newsmanager en daarna hoofdredacteur werd. Nee, Muriel, geen jaloezie. Maar wel kritiek omdat je als hoofdredacteur verantwoordelijkheden hebt die je niet altijd hebt waargemaakt. Met name op het vlak van respect voor iedereen op de werkvloer bij Belga.

Tweede editie

Nacht van de Journalistiek

ONTMOET DE OPINIEMAKERS VAN MORGEN

Woensdag **23 mei** 2012

@ **The Egg** Brussel

PERSOONLIJKE UITNODIGING

Welkom op de tweede "Nacht van de Journalistiek"

Graag nodigen we u uit voor het avondfeest van de tweede **Nacht van de Journalistiek** met de uitreiking van de **Prijs van de Minister van Media**.

Tijdens de Nacht ontmoeten laatstejaarsstudenten journalistiek bekende mediaprofessionals tijdens workshops, speeddates en een job corner. Ook de **Prijs van de Minister van Media** wordt uitgereikt aan een beloftevolle laatstejaarsstudent. De Nacht sluit af met een feestelijke drink.

De Nacht is een organisatie van Vlaamse Nieuwsmedia, The Ppress, UPP, VUKPP, alle opleidingen journalistiek, VVJ en Fonds Pascal Decroos met de steun van de Vlaamse overheid.

De toegang is gratis, maar uw inschrijving is noodzakelijk.
Inschrijven kan op www.nachtvandejournalistiek.be

Gelieve op tijd te komen voor de awarduitreiking.

Praktisch

DATUM

Woensdag 23 mei 2012

20u30 Deuren
21u00 Awarduitreiking door Minister Ingrid Lieten
21u15 Avondfeest

LOCATIE

The Egg, Barastraat 175, 1070 Brussel
Er rijdt een pendelbus tussen het Zuidstation/ Q-Park Zuidstation en The Egg.

PARKING

Enkel mits reservatie bij inschrijving.

MEER INFORMATIE

info@nachtvandejournalistiek.be
02 558 97 64

